İş Kumbara

Türkiye İş Bankası'nın çocuklarımıza armağanıdır:

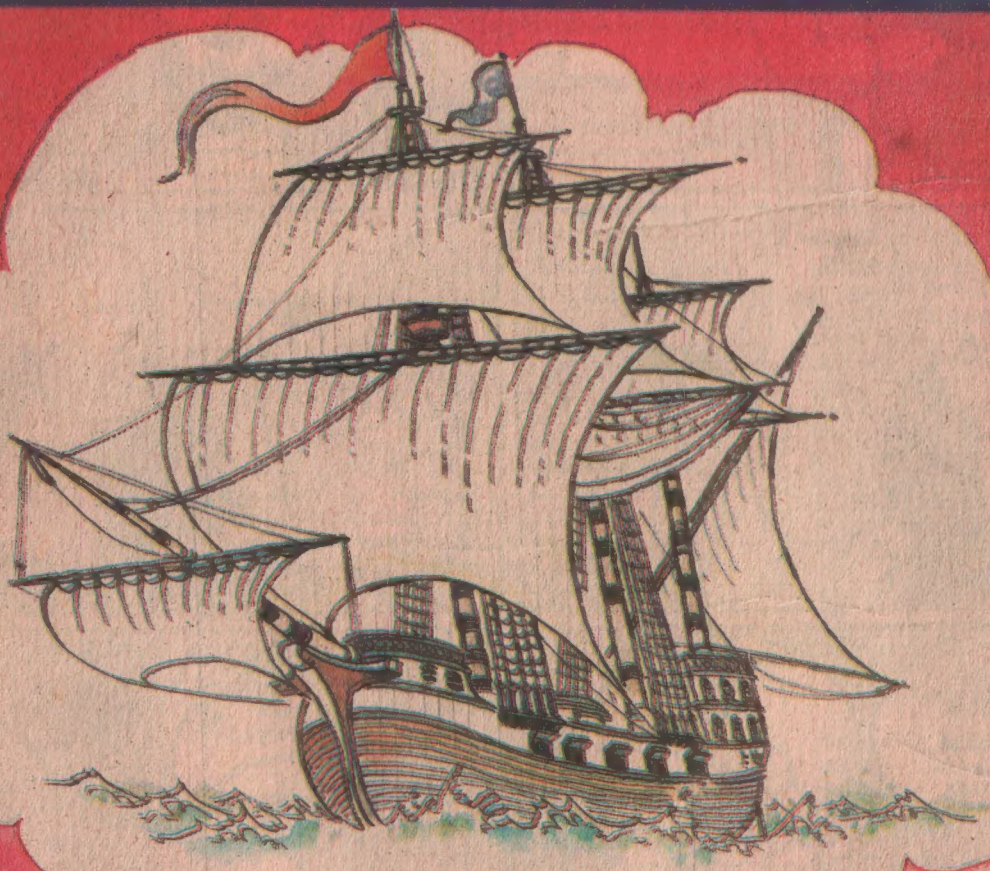

AĞUSTOS
1985
SAYI: 82

NASREDDİN HOCA BİRGÜN...

Kumbara

Ayda bir yayımlanır
Ağustos 1985
Sayı: 82

Türkiye İş Bankası A.Ş Halkla İlişkiler Müdürlüğü adına Sahibi:
Halim ÖZEKMEKÇİ

Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni:
Ertuğrul TİMUR

ONK Ajans Ltd. Şti. tarafından hazırlanan bu dergi BEYHAN AJANS tarafından dizilmiş HÜRRİYET GAZETECİLİK VE MATBAACILIK A.Ş. tesislerinde basılmıştır. (1 Ağustos 1985)

Adres:
KUMBARA Dergisi
T. İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler
Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı, 191
Kavaklıdere
ANKARA

Kapak Resmi:
"Deniz Hayali"
İSMAİL GÜLGEÇ

İçindekiler

30 Ağustos 4-5
Güle Oynaya 5
Öykü 6-7
Güler Abla 7
Yaşanmış Öyküler. 8-11
Genel Kültür . . . 12-13
Bilgi Testi 14
Chopin 15
Deney Köşesi 16
Türkiye İş Bankası 61 Yaşında 16-17
Mini Ansiklopedi . . . 17
Denektaşı 18
Önemli Günler . . 18
Zehra Ablam 19
Gemi 20-23
Garip Ama Gerçek . . 24
Pul 24
Spor 25
Bulmaca 26-27
Sizin Sayfanız . . . 28-29
Yanıtlar 29
Mozambik 30
Poster/Takvim 31
Elif 32

SİZE BİR MEKTUP VAR

Önemli Tarihler Ayı...

Sevgili Çocuklar,

Ağustos ayı çok önemli bir aydır. ZAFER'ler ve DEVRİM'lerle doludur. Bu ayda gerçekleşmiş olayların başında iki devrim gelir: 9 Ağustos 1928 "Harf Devrimi", 23 Ağustos 1925 "Şapka Devrimi". İki de zafer: 26 Ağustos 1071 "Malazgirt Zaferi" (bak sayfa: 18) ve 30 Ağustos 1922 "Büyük Zafer" (bak sayfa: 4).

Türkiye İş Bankası'nın kuruluşunu (26 Ağustos 1924) da, bankacılık alanında bir devrim, ekonomi savaşında bir zafer olarak göstermekle hiç kimse bize alçakgönüllülük sınırını aştığımızı söyleyemez (bak sayfa: 16).

Sevgi ve esenlik dileklerimizle. Sağlıcakla kalınız.

KUMBARA

Neuzat ağabeyle baş başa

Sevgili HASAN DİLEK (Isparta), ŞENİZ AKŞİT (Eskişehir), RECEP ARSLAN (Viyana), FATİH BOZ (Ankara), ÜMRAN SEMERCİ (Denizli): Adınızı ve adresinizi "Mektup Arkadaşı" bölümüne koyamadım. Neden mi? Çünkü yaşlarınızı belirtmemişsiniz de ondan. Lütfen gene yazın. Olur mu?

Dergiyi İstanbul-Sirkeci'den postaya veren ellere nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.

SİBEL KIVRAK/
Sydney-Avustralya

Ben Kumbara dergisini her ay beğenerek okuyan bir okurunuzum. Ayrıca, şimdiye kadar aldığım dergileri ciltleyerek ansiklopedi haline getirdim. Sizlere sormak istediğim soru şöyle: 69. sayıda yayınladığınız Yaşanmış Öyküler köşesinde bulunan "Küçük Yeşil Adamlar" adlı öykünün gerçek olduğunu kanıtlayan ayrıntıların yayınlanması beni çok memnun edecek. Eğer gerçek ise, buna da inanıyorum. Dünya dışındaki bir gezegende yaşam olduğu açıkça ortadadır. Bu, uzaylı ismi ile tanımladığımız canlıların Dünyamıza gelmeleri bence olumludur. Çünkü, o canlılar kendi gezegenlerinde bizlerden, yani insanlardan daha ileri bir teknolojide olabilirler. Nüfuslarının fazla olması da mümkündür. Teknolojilerinin ileri, nüfuslarının fazla olması, gezegenlerinin küçük gelmesine sebep olmuştur. Yaşamlarını sürdürebilmek için de yeni gezegen arıyorlar olabilir kanısındayım. Siz bu konuda ne diyorsunuz?

GÜLTEKİN ERDAL/
Taşova-Amasya

Sevgili GÜLTEKİN ERDAL: Dergiyi hazırlayan arkadaşlarımla görüştüm. İstediğin ayrıntıları bulmaya ve kısa zamanda yayınlamaya çalışacağız. Senin merak ettiğin bu konular üzerinde öbür okur arkadaşlarının da neler düşündüğünü öğrenmek isterdim. Yazsınlar bu konuda bana. Bir de şunu ekleyeyim: Ben de çok merak ediyorum. Benim düşünceme gelince, evrendeki milyarlarca gezegenin, yıldızın arasında sadece bizim gezegenimizde canlı olması hiç de bilimsel bir olasılık gibi görünmüyor bana. Onun için ve ayrıca kesin bir bilgim de olmadığından, "Evrende, canlıların yaşadığı başka gezegenler de OLABİLİR" diyorum ve ekliyorum: "Yapılacak tek şey, bilimsel araştırmaları sürdürmektir."

Dört yıldır Kumbara dergisini okuyoruz. Sizlere ve anavatana kucak dolusu selam ve sevgilerimizi göndeririz. Bizler ve kardeşlerimiz ayrıca Türk öğretmenimiz FAHRİ ANIL sizlere teşekkür ediyor. Saygılarımızla. Türk okulu beşinci sınıf öğrencileri: MUSA TEZGEL, ALİ ERSOY, KEVSER ŞİMŞEK, MERYEM ÇİÇEK, MUSTAFA DEMİR, AYHAN ADAMCIL, YAŞAR AKIN, YAKUP TEZGEL, FİLİZ ÇEVİK, HAKAN GÜLSEREN.

YAKUP TEZGEL/
Rotterdam-Hollanda

Türkiye İş Bankası'nın çocuklara armağanı olan Kumbara dergisini, biz yurt dışındaki Türk çocukları da büyük bir merak ve zevkle okumaktayız. Derginin içindeki yazılar ve resimler çok güzel, fakat biz gurbetçi çocukları vatanımızı, Türkiye'mizi merak etmekte ve özlemekteyiz. Mümkünse Kumbara dergisinde vatanımızla ilgili yazı ve resimleri de yayınlarsanız çok memnun oluruz. 5. sınıf öğrencileri adına.

ÜNSAL YILDIZ/
Dilsen-Belçika

Bu dergi sayesinde genel kültürümüzün geliştiğini, bize çok şeyler öğrettiğini söylemekten zevk duyuyorum.

ENGİN TAŞKIN/İstanbul

"Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" buyruğu, Türk ordusunun büyük zaferiyle yerine getirildi...

30 AĞUSTOS ZAFERİNİN 60. YILI

BAŞKOMUTANLIK Meydan Savaşı, öteki adıyla Dumlupınar Savaşı'nın bize armağan ettiği zaferin bu yıl 63. yıldönümünü kutluyoruz. Düşmanın Anadolu'dan atılmasıyla 30 Ağustos 1922'de Büyük Zafer'le sonuçlanan bu savaşı Gazi M. Kemal şöyle anlatıyordu:

"Düşmanla kesin sonuçlu bir meydan savaşı yapmak istiyorduk. Bu amaçla büyük kuvvetlerimizi, Afyonkarahisar yakınlarında bulunan sağ kanadının güneyindeki Akarçay ile Dumlupınar karşısına kadar olan yerde toplayacaktık. Düşmanın en can alacak önemli cephesi orası idi.

23 Temmuz 1922 günü Batı Cephesi Karargâhının bulunduğu yer olan Akşehir'e gittim. Oradan Konya'ya giderek incelemeler yaptım.

28/29 Temmuz gecesi bütün ordu komutanlarıyla Akşehir'de bir saldırı planı üzerinde görüştük.

30 Temmuz günü Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa ve Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa ile yeniden görüşerek saldırının nasıl yapılacağını ayrıntıları ile saptadık. Ankara'dan çağırdığımız Savunma Bakanı Kâzım Paşa da 1 Ağustos'ta Akşehir'e geldi. Savunma Bakanlığının yapacağı işler de görüşülüp karara bağlandı.

SALDIRIYA HAZIRLIK BUYRUĞU

Bu çalışmalardan sonra Ankara'ya döndüm. Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa, 6 Ağustos 1922'de ordulara gizli olarak saldırıya hazırlanmalarını bildirdi.

Genelkurmay Başkanı ve Savunma Bakanı da An-

kara'ya döndüler.

Ankara'da yapacağımız işler vardı. Bu saldırı buyruğundan Bakanlar Kurulunun haberi yoktu. Onlara iç ve dış durumu anlattım. Saldırının gerekçelerini açıkladım. Onlar da düşüncemi onayladılar.

Meclis'teki bazı milletvekilleri de ordunun kıpırdayacak durumda olmadığı, düzeninin bozulduğu yolundaki gerici propagandalarını arttırmışlardı. Onları da saldırı konusunda aydınlattım. Meclise bilgi verdim.

13 Ağustos günü Fevzi Paşa cepheye gitmişti. Ben de üç gün sonra Ankara'dan ayrıldım. Bu ayrılışımı gizli tuttum. Birkaç arkadaşım, ben Ankara'da imişim gibi hareket edeceklerdi. Hatta, benim Çankaya'da bir çay şöleni vereceğimi de gazetelerde yayımlattıracaklardı. Bunun için trenle gitmedim. Otomobille Koçhisar üzerinden Konya'ya gittim. Orada da gelişimin gizli tutulmasını sağladım.

20 Ağustos günü öğleden sonra Akşehir'deydim. Kısa bir görüşmeden sonra cephe komutanı İsmet Paşa'ya 26 Ağustos sabahı düşmana saldırılmasını buyurdum.

20/21 Ağustos gecesi, Genelkurmay Başkanı, Batı Cephesi Komutanı ve ordu komutanları ile saldırının nasıl yapılacağını harita üzerinde yeniden görüştük.

Saldırımız, bir baskın biçiminde yapılacaktı. Yürüyüşler gizlice ve gece olacaktı. Düşmanın en ufak şeyden haberi bulunmayacaktı.

24 Ağustos'ta karargâhımızı Akşehir'den, saldırı cephesine yakın olan Şuhut kasabasına getirdik. Bir gün sonra Şuhut'tan Kocatepe'nin güneybatısındaki çadırlı karargâha gittik. 26 Ağustos'ta Kocatepe'de bulunuyorduk.

ZAFER

26 ve 27 Ağustos günlerinde, Afyonkarahisar'ın güneyinde bulunan düşman cephelerini düşürdük. Kaçan düşman ordusunun büyük bir kısmını Aslıhanlar yöresinde çevirdik. 30 Ağustos'ta büyük bir meydan savaşı yaptık. Düşmanın ana gücünü yok ettik. Başta Başkomutan Trikopis olmak üzere, birçoğu da tutsak oldu.

31 Ağustos günü, ordularımız İzmir'e doğru kaçan düşman kuvvetlerini kovalamaya başladılar. Onlara: 'İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!' buyruğunu verdim.

Ordularımız 9 Eylül 1922 günü İzmir'deydi.

Her evresi ile düşünülmüş, hazırlanmış, yönetilmiş ve zaferle sonuçlanmış olan bu savaşlar, ordularımızın ve subaylarımızın eşsiz yiğitliğinin yeni bir örneğini verdi. Bu yiğitliği yaratan bu ulusun çocuğu ve onun yiğit ordusunun başkomutanı olduğum için sevincim ve mutluluğum sonsuzdu."

Ahmet Köklügiller'in günümüz Türkçesine uyarladığı bu konuşmasından başka Gazi M. Kemal Atatürk, yeri geldikçe bu kutsal savaş için, "Türk ulusunun özgürlük ve bağımsızlık düşüncesinin ölmez anıtıdır" diyecektir.

Güle Oynaya

SESSİZ SÖZSÜZ OYUNU

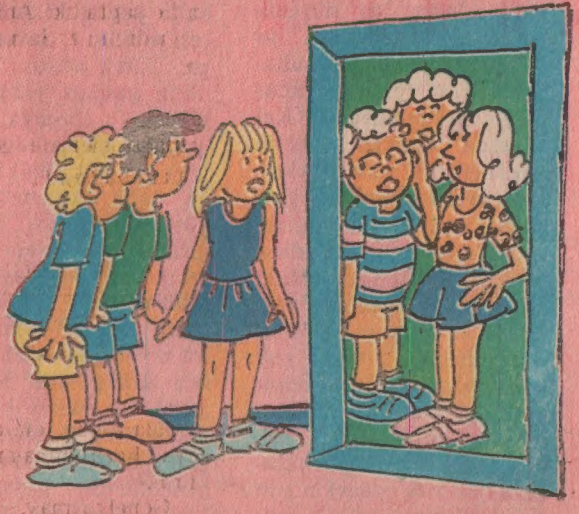

OYUNUN kuralları çok basittir. Oyuncular iki takıma ayrılırlar. Takımlardan biri odanın dışına çıkarak bir sözcük seçer. Bu sözcük, iki ya da üç heceli bir sözcük olabilir. Örneğin, RESİM ya da TERBİYE... Sonra da, içeriye girdikleri zaman bu sözcüklerin hecelerini sessiz olarak hangi hareketlerle anlatacaklarını kararlaştırırlar. (Önce RE'yi, sonra da SİM'i...)

İçeriye girince de bu şeyleri, hiç konuşmadan ve herhangi bir ses çıkarmadan, hareketlerle anlatmaya başlarlar. Ancak, bu işe başlamadan önce, o takımın lideri anlatacakları sözcüğün kaç heceli olduğunu o sayıda parmağını göstererek açıklamalıdır. Hemen ardından, yaptıkları hareketlerin o sözcüğün kaçıncı hecesi olduğunu da belirtmelidir. Hecelerden bir tanesini hareketlerle anlatmak çok zor ise, o heceyle kafiyeli daha kolay anlatımlı bir hece seçilebilir.

MEHMET GÜLER

Resimler: NİLÜFER DERİCİOĞLU

SEVGİLİ Keloğlan! Geriye dönüp bakıyorum. Bazen o kadar uzağım ki senden. Sana o kadar yakınım ki bazen. İkisi de şaşırtıyor beni. Yılların oyunu mu bu, bilmiyorum. Seni yanıbaşımda bulduğum zaman bir çocuğum. Yitirdiğimde yetmişbeşlik bir dedeyim. Senin yanında olmak mutlandırıyor beni. Uzaklaşmak korkutuyor.

Ben yılların ezip bozduğu adam. Sen hep güleç yüzlü o çocuk. Hiç büyümeden duruyorsun orada. On, on bir yaşlarındasın. Yine şen, şakrak. Yine tembel, uyuşuk. En çok da kurnaz, zeki. Daha çok cesur, korkak. Ne farkeder... Belki de seni bunun için seviyorum. Sadece bunlardan biri olmadığın için. Bundan olacak, kolay giriyorsun aramıza. İçimizden biri oluyorsun.

Tam kırk yaşındayım şimdi. Saçlarım büyük oranda dökülüp ağardı. Biz hızla yaşlanırken sen hiç büyümüyorsun nedense. Hep aynı yaşlardasın. Temiz, çocuksu yüzünle gülüyorsun yılların ardından. Her gülüşünde yüzün yeşermiş Anadolu gibi; aydınlık, güleç.

Hep çocuk kalmanın bir sırrı olmalı Keloğlan. Kimsenin olmadığı bir yerde bu sırrı bana söyler misin? Söylersen balon alırım sana. Horoz şekeri alırım. Sinemalara, atarilere götürürüm. Varsın kırklara gelmiş olsun yaşım. Varsın saçlarıma ak düşsün. Ne önemi var. Sen yine eskisi gibi beni çekip alırsın arana. Sen bunun da bir yolunu bulursun Keloğlan.

Ben hızla yaşlanırken senin çocuk kalmanı kıskanmıyor da değilim. Bazen bunun intikamını çok kötü almayı da düşünüyorum. Hiç olmazsa şu öyküde yapabilirim bunu. Seni kendi yaşıma kadar çekip getirebilirdim. Kel kafanda olmayan saçlarını dökemezdim ama, gözlerinin çevresine bol bol kırışıklar koyabilirdim. Sakalını, bıyığını ağartabilirdim. Biraz daha acımasız oldum mu seni beli bükülmüş yaşlı bir dede yapabilirdim. Eski gücünü, neşeni yok edebilirdim. Yapamadım nedense. Elim varmadı. Senin çocukluğunu yok ederken kendi çocukluğumu da yok edecekmişim gibi korktum. Aslında kendi çocukluğum kalmış mıydı ki? Neyse, geçelim onları. Bir şey kaybedildikten sonra daha iyi anlaşılıyor kıymeti. Sen kaybetme çocukluğunu Keloğlan. Büyümeye heveslenme. Ayaklarındaki çarıklarınla, renkli çoraplarınla, ucu çatal sopana takılmış azık çıkınınla kal öylece. En önemlisi yüzündeki çocuksu ışıkları kaybetme. Hele hele dudaklarındaki ıslığını sakın yitirme Keloğlan.

Şimdi yine yakınım sana. Azık bohçanı çatallı sopanın ucuna takmışsın. Renkli çoraplarında güneşin ışıkları oynaşıyor. Dudaklarında aynı ıslık; kaygısız, umursamaz. Eşeğini de önüne kattığına göre, oduna gidiyorsun herhalde. Bu gün çalışkanlığın üzerinde olmalı. Bazen eline, yüzüne konan sinekleri kovalamaya üşenirsin de, bazen de çalışkan kesilirsin böyle. Kattığın gibi eşeği önüne, dağ bayır demez aşarsın. Bu çağda odunla ev geçindirilir mi, bilmem. Ama odun keserek ormanların tüketildiğini bilirim. Aramızda kalsın, ağaçlar dostum olduğu için tüm Keloğlanlar biraz düşmanımdır da. Yıllar sonra söylediğim vefasızlığıma gücenmedin değil mi? Azığındaki kuru ekmeği, hatta yamalı bohçanı severim de, o baltanı sevmem işte. Kendimi zorlasam da başaramam. Elimde değil. İsterim ki balta yerine kazma bulunsun elinde. Omuzunda çapa, kürek olsun. Dağdan odun kesmek yerine ağaç dikesin toprağa. Bağ yapasın, bahçe sulayasın.

Yok yok. Belki de dağa değil değirmene gidiyorsun Keloğlan. Bak, değirmeni çok severim işte. Su sesine, ağaç yeşiline bayılırım. Hele bir de taze unun kokusu vardır. Her un kokusu en iştahlı açlıklara alıp götürür beni. En güzel toklukları yanıbaşıma getirir. Bunların hepsi güzel de Keloğlan; o değirmenlerin boyu kısa, kendi köse, adı Musa de-

ğirmencisi olmasa değil mi? Ne çok çektirdi o adam sana. Buğdayını öğütmek için değil de, sırf sana kötülük yapmak için kurmuştur sanki o değirmenleri. Sakın unutma ananın öğüdünü. "Boyu kısa, kendi köse, adı Musa..." Durmadan yinele. Varma onun değirmenine. Varsan da hak yerine "Biraz undur, biraz sudur" derken ananın emeği bir çuval unu çörek edip kaptırma ona.

Seninle Kaf Dağına gidelim mi Keloğlan? Yorulup da yolda kalır diye korkma. Ufuklar mı yaklaştı, ben mi hızlandım, eskisi kadar uzak gözükmüyor artık bana oralar. Yalnız demir çarıkla demir asa bul bana. Zaten yokuşlarda ter dökerek, inişlerde tırnak sökerek az mı gittik seninle oralara. Kapalı kapıları açıp, açıkları az mı örttük. Atın önündeki eti itin önüne, itin önündeki otu atın önüne koyarak ne çok sevindirdik onları. Sağ memesi sol omuzunda, sol memesi sağ omuzunda olan devanaları gürledi mi yer gök inlerdi. Senden çok ben korkardım. O köse değirmenciyi fakabastırdığımız gibi, devanaların işini de çabuk görürdük. Gittiğimiz yollara iyilik serptiğimiz için olmalı ki, devanaları bizi kovalarken açık kapılardan da örtük kapılardan da iyilik görürdük. At da yardım ederdi it de. Çer de yardım ederdi, çöp de. Lale sümbül ekerek, çayır çimen biçerek dönüp gelirdik evimize.

Sevgili Keloğlan! Beni yeniden çocukluk günlerime döndürmenin yolunu bulamaz mısın? Devanalarıyla pek iyi olmasa da aran, yine epeyce dostların vardır oralarda.

Beni yeniden çocukluk günlerine döndürmenin yolunu bulamaz mısın Keloğlan? Ben senin yaşlardayken büyümeyi öyle çok isterdim ki. Sanki hiç büyüyemeyecek, hep çocuk kalacakmışım gibi ödüm kopardı. Şimdi ölçüyü biraz fazla mı kaçırdık ne? Çocukluktan uzaklaştıkça korkum artıyor. Lokman Hekim ölümsüzlüğün sırrını bulamadı ama, sen ne yapıp edip çocuk kalmanın sırrını buldun. Bu sırrı bana öğretmediğin için de çok kızıyorum sana. Ne güzeldir çocukluk değil mi? Sararmış başak saçlıdır tüm çocuklar. Pembe gülücükleri, günlük acıları kırmızı karanfile dönüştürür. Bu yüzden pek severim çocukluğu Keloğlan.

Bir yoksul ananla tek eşeğinizin olduğuna ara sıra üzülür müsün yoksa Keloğlan? Aldırma. Ne çok sever o anan seni bilir misin? Herşeyin üstündedir o sevgi. Tembel, uyuşuk yanına kızar arada. Ama gani gönlüne bayılır. Ben de öyleyim biraz. Kelini değil ama, yüreğinin sıcaklığını hep taşırım yanımda. Seninle Kaf dağlarını aşıp demir çarıklar, demir asalar eskitmişsem, biraz da bu yüzdendir. Sevginin olduğu yerde dağların dümdüz olduğunu sen öğretmedin mi bana?

Sevgili Keloğlan! Durup dururken padişahın kızına âşık olmuştun da kel başınla dertli anana olmadık belalar açmıştın. Üstelik herkesi de güldürmüştün kendine. "Gönül ferman dinlemez" diyenler ne fermanlar koymuşlardı sana. Ne yapıp edip almıştın padişahın kızını da. Almıştın da bir güzel soğutmuştun tüm kavuşamayanların yüreğini. Kırk gün, kırk gece toy düğün edende içimizin pasını silip umuda, sevince dönüştürmüştün.

Biz de sevgiye, umuda inandıysak da pek başarılı olamadık Keloğlan. Şu güzelim dünyayı bir türlü yaşanası kılamadık. Bu toz duman içinde fazla birşey de yapacak gibi değiliz. Aman Keloğlan, canım Keloğlan. Sen kafana göre güzel bir dünya kur Keloğlan. Gül açılıp yaz olsun, dil çözülüp söz olsun. Hep yeşil kalsın umut dallarda, güzellik boy sürsün şekerlerde ballarda. Sen kafana göre güzel bir dünya kur Keloğlan.

Güler Abla diyor ki...

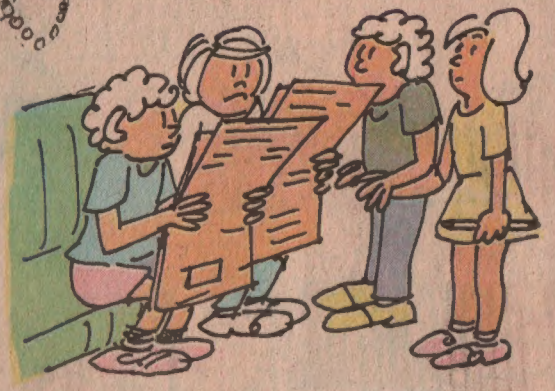

İzin Almak

BU kez anlatacaklarım gazetelerle ilgili... Ankara-İstanbul treninde bir kompartımanda 6 kişi yolculuk yapıyorduk. Bir ben, bir de ana, baba ve 10-14 yaşları arasında iki erkek bir kız, üç çocuk. Matematik problemine benzedi değil mi? Neyse... Ben, tren kalkmadan önce 5 gazete almıştım. Yanımdakilerde de birkaç çocuk dergisi vardı. Değiş tokuş ederek okuyorduk onları.

Ben gazetelerdeki bulmacaları çözmeyi çok severim. Niyetim, haberleri okuduktan sonra, yol boyunca, o bulmacalarla vakit geçirmekti. Ama, baktım, çocuklardan her biri gazetelerimden birini almışlar, habire bulmaca çözüyorlar.

Ben, "Hiç olmazsa kalan iki gazetenin bulmacalarını çözerim!" diye geçirirken, çocuklardan biri, o iki gazeteyi de alıp bulmacalarını çözmeye başlamasın mı! Ben, "Onları bana bırakın bari!" demek için yutkunarak hazırlanırken, şükür ki, babaları, "Çocuklar," dedi, "önce izin almanız gerekmez mi?"

En büyük olan kız, "Evet babacığım gerekir!" dedi ve gazeteleri geri verdiler...

Editions Lombard (Bruxelles)

BİRKAÇ DAKİKALIK KIYASIYA DÖVÜŞ SONUNDA...
HAYDİ KALKIN BAKALIM. ŞU SAÇMALIĞI BİR YANA BIRAKIP KONUŞALIM!
KIPIRDAMIYORLAR! KATİL! OĞULLARIMI ÖLDÜRDÜN!
O GECE...
KURUL ŞEN! ÜÇ YIL SÜRGÜNLE CEZALANDIRMAYA KARAR VERDİ. YARIN SAFAKTA AİLENLE BİRLİKTE TOPRAKLARIMIZI TERKEDECEKSİN!
SABAH...
BİZİ NEREYE GÖTÜRÜYORSUN BABA?
ATALARIMIZIN DEDİĞİNE GÖRE, ÇOK ESKİDEN, ULF KRAKE'NİN OĞLU GUNBJÖRN, BATI YÖNÜNDE BİR KARA PARÇASI GÖRMÜŞ.
ELLERİ KANA BULANDIĞI İÇİN ERİK RANDA (KIZIL) DİYE ANILAN VİKİNG'E BİRKAÇ DOSTU DA EŞLİK EDİYORDU...
YELKENLER FORA!
BİRKAÇ GÜN YOL ALMIŞLARDI KI...
KARA!

GUNBJÖRN HAKLIYMIŞ! BURAYA "YEŞİL ÜLKE" (GRÖNLAND) DİYELİM!

AİLELER ÇOK VERİMLİ BİR VADİYE YERLEŞTİLER, HUZUR İÇİNDE ÜÇ YIL GEÇTİ...

BEN ÜLKEME DÖNÜP BAŞKA ARKADAŞLARI DA BURAYA GETİRECEĞİM.

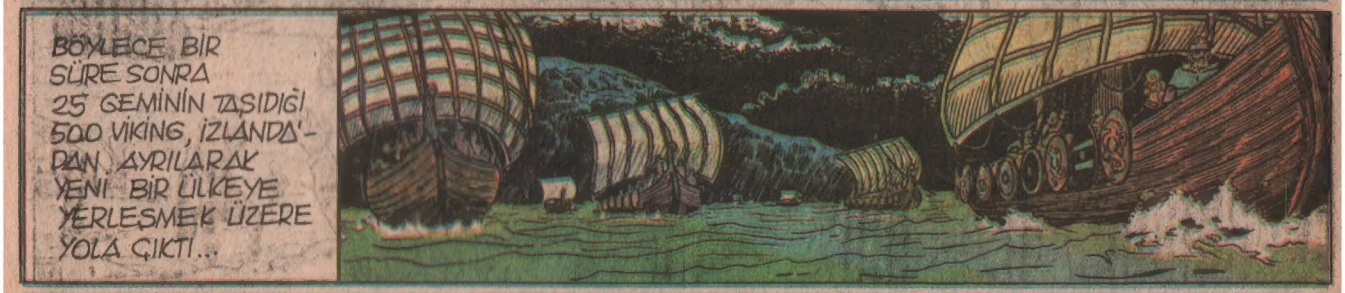
BÖYLECE BİR SÜRE SONRA 25 GEMİNİN TAŞIDIĞI 500 VİKİNG, İZLANDA'DAN AYRILARAK YENİ BİR ÜLKEYE YERLEŞMEK ÜZERE YOLA ÇIKTI...

NE YAZIK Kİ, GEMİLERİN ONU ŞİDDETLİ BİR FIRTINADA BATTI, ANCAK ON BEŞİ KARAYA ÇIKABİLDİ...

ARADAN YILLAR GEÇTİ...
BABA, BJARNİ'NİN 15 YIL ÖNCE ANLATTIĞI ÖYKÜYÜ HATIRLIYOR MUSUN? RÜZGÂRLAR ONU BURADAN DAHA DA BATIDA BİLİNMEYEN TOPRAKLARA SÜRÜKLEMİŞ!
LAYF, SEN MACERA PEŞİNDESİN!

BELKİ ODUN BULURUZ ORADA... O KADAR EKSİKLİĞİNİ ÇEKTİĞİMİZ ODUNU!
BİLİYORSUN, BU TÜR YOLCULUKLAR İÇİN YAŞLANDIM ARTIK!

EĞER BİR KEŞİF YOLCULUĞU YAPACAKSAK, BAŞINDA SEN ERİK RANDA OLMALISIN.
OĞLUM LAYF BU İŞİ DAHA İYİ BECERİR.
HERKESİN ISRARI ÜZERİNE YAŞLI VİKİNG EKİP BAŞKANLIĞINI ÜSTLENDİ. AMA GEMİYE BİNMEDEN BİRAZ ÖNCE...
AAAH!
BABA, YARALANMADIN YA?
HAYIR LAYF! AMA BU DÜŞÜŞ TANRILARIN BİR İŞARETİ! BU İŞTEN VAZGEÇİYORUM. YERİME SENİ GÖREVLENDİRİYORUM.
KIZIL ERİK'İN OĞLU 35 ADAMLA BİRLİKTE BİR SABAH YENİ KARALARI KEŞFETMEK ÜZERE GRÖNLAND'DAN AYRILDI...
LAYF ERİKSSON, TANRILAR BU YOLCULUĞUNDA BAŞARILI OLMAN İÇİN SANA YARDIM ETSİNLER. BİR GÜN GERİ DÖNMEN İÇİN BEN YAŞLI BABAN DA DUA EDECEĞİM!
İŞTE BÖYLECE KRİSTOF KOLOMB'TAN ÇOK ÖNCE, VİKİNGLER AMERİKA TOPRAKLARINA ÇIKAN İLK GEMİCİLER OLDULAR...

Newton'un hareketle (devinimle) ilgili üçüncü kuralına göre her hareket bir tepki meydana getirir. Bir otomobil bir başkasına çarptığı zaman arkadaki araba dururken şoförünü ileriye doğru iter, öndeki arabanın da hızını arttırırken şoförünü de arkaya doğru hızla çeker.

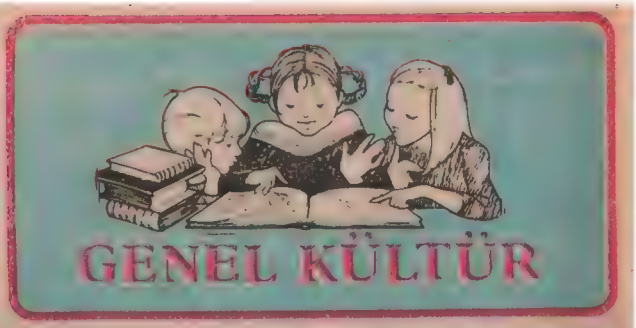

Kuvvet ve Hareket

Bisiklet yarışçıları, bisikletlerinin hızını en yüksek düzeyde tutabilmek için kaslarını kullanırlar ve böylece karşılaştıkları direnci yenerler. Hatta hızlı giden yarışçılar, öndekinin meydana getirdiği "hava akımı"ndan faydalanmaya çalışır, bu da onun finişe doğru bir atılım yapmasını sağlayan gücü elde etmesine yardımcı olur.

TEMELDE kuvvet, bir itme, bir çekme veya bir bükmedir. Bir kütlenin harekete geçirilmesi, hızının, yönünün değiştirilmesi ya da sabit duruma getirilmesi için kuvvet gereklidir.

Kuvvet elde etmek için kaslarımızı kullanırız. Kendimizi ve cisimleri, kollarımız ve bacaklarımızdan sağladığımız kuvvetle harekete geçiririz. Makinelerimizi çalıştırmak için motordan elde ettiğimiz kuvvetten faydalanırız. Yalnız, bir direnç olmadıkça cisimleri harekete geçirmek için harekete gerek duyulmaz. Bir topu havaya fırlatırken kollarımızdaki kasların yardımıyla elimizi harekete geçirir ve avucumuzdaki topu hızla

Bir çarpışma durumunda emniyet kemeri, otomobil sürücüsünün, atalet (süredurum) bir cisim in harekete karşı olan direnci gücüyle öne doğru fırlamasını önler.

Vinçler, manivela ve makara temeline dayanılarak yapılmış güçlü kaldırma makineleridir. Bunlar ağırlıkları, ekseni üzerinde dönerken hem yatay hem de düşey olarak taşıyabilirler. Vinçlerin çoğu, istenildiği yere götürülebilecek biçimde yapılmıştır.

ileri doğru atarız. Havanın direnciyle hızı gittikçe azalan top daha sonra yerçekimiyle inerek toprağa düşer. Eğer hava ve yerçekimi olmasaydı o zaman top aynı hız ve aynı yönde sonsuza kadar giderdi.

SÜRTÜNME

Dünya üzerinde hareket eden hemen herşey, üstleri tam olarak düz olmadığı için meydana gelen sürtünme nedeniyle bir dirençle karşılaşır. İşte bunun için bir masa üzerinde kaydırılan bir kitabın hızı sürtünme sonucu yavaşlar. Bir kalas üzerine koyduğumuz bir tuğlanın kaymasını istediğimiz zaman kalası ne kadar çok sallamamız gerektiğini kolayca görürüz.

Eğer bir bisiklet ya da bir otomobil sabit (belirli) bir hızla ilerliyorsa o zaman onu iten kuvvetle yavaşlatmaya çalışan sürtünmenin eşit olduğunu anlarız. Bazı sürtünmeler motorun içinde olur. Bisikletin pedalına bastığımız zaman bu sürtünme içimizde bulunur. Bazıları da aracın hareket eden parçalarının içinde yer alır. Bir kısmı dönen tekerleklerin gösterdiği dirençten doğar.

Dünyadan uzakta, uzayda hava bulunmadığı için bir sürtünme olamayacağından uzay gemisinin hızı kesilmez. Aynı durumda Ay, sürekli olarak Dünya'nın, Dünya da Güneş'in çevresinde döner.

HIZ YÜKSELMESİ

Bir cismi iten güç, onu durdurmaya çalışan güçten daha fazla ise o zaman hız yükselir. Bisikletinizin pedalına basarak sağladığınız hız; artan sürtünme ve havanın direnci, pedala basmak için harcadığınız güce eşit oluncaya kadar artar. O zaman hızın yükselmesi durur ve bisiklet durağan, değişmeyen, daha yüksekçe bir hızla gider. Pedala basmayı durdurduğunuz zaman bu kez güçler arasında bir dengesizlik meydana gelir, bu da yavaşlamaya neden olur. Frene bastığınız zaman sürtünmeyi artırmış, böylece de hızı çok azaltmış olursunuz.

Cisimlerin yere düşmesine, yerçekimi neden olur. Uyduları Dünya'nın çevresinde tutan güç de bu çekimdir...

YERÇEKİMİ

Bilimadamları yerçekimini tam olarak anlamamaktadır. Bu, cisimleri birbirine doğru çeken bir güçtür ve mıknatısa göre oldukça değişiktir. Çünkü çekim her şeyde vardır ve kütleye (bir cismin ağırlığına) bağlıdır. İki insan arasında bir çekim vardır, fakat bu o kadar küçük bir güçtür ki, bunun farkına varamayız.

Dikkatimizi çeken, Dünya'nın çok güçlü olan yerçekimidir. İşte bu nedenle cisimler yere düşerler. Uyduları Dünya çevresinde, Dünya'yı da Güneş çevresindeki yörüngelerde tutan güç de bu çekimdir.

İş yapımını kolaylaştıran daha başka birçok basit araç vardır. Bir makara ile ağır bir cismin az bir güçle kaldırılması sağlanabilir. Bir dişli ya da çark, bir hareketin (devinim) bir yerden başka bir yere nakledilmesinde, yönünün ya da hızının değiştirilmesinde kullanılır. Vidadan ise ağır cisimlerin kaldırılmasında ve bir şeye destek sağlanmasında faydalanılır.

ATALET (SÜREDURUM)

Çok büyük bir ağırlığın sağlam bir tele bağlanmış olarak asılı durduğunu düşününüz. Burada yine bir küçük sürtünme vardır ve bu cismin sallanması için onu hızla itmemiz gerekir. Bir kez sallanmaya başlayınca da bunu durdurmak için çok büyük bir güce gerek duyulur. Bu da bir kütlenin hareketinde değişiklik yapılmasına karşı direnç gösteren atalet (süredurum) nedeniyle olur. Kütle ne kadar ağır olursa, onu belirli bir hıza getirmek veya durdurmak için harcanan güç de o kadar çok olur. Burada gerekli olan, atalete karşı gelecek bir gücün sağlanmasıdır. İşte bu durum, hareket halinde olan bir otomobilin birden durmasıyla içindeki yolcunun, emniyet kemeri bulunmadıkça ileriye doğru hareket etmesinin nedenini açıklamaktadır.

Hava direncinin bulunmadığı Ayda herşey aynı hızla düşer. Dünyadaki yerçekimi, cisimlerin arka arkaya her saniye 9.8 metre artan hızla düşmesine neden olur. Bir zamanlar insanlar ağır cisimlerin, hafiflerine göre daha hızlı düştüklerini sanıyorlardı. Bu düşüncenin doğru olmadığını Galileo kanıtladı. Bir bilimadamı olan Galileo (1562-1642), ayrı ayrı büyüklüklerde olan iki ağır cismi ünlü eğik Pisa kulesinden aşağıya doğru attı ve bunların her ikisinin de aynı anda yere düştüğünü gördü. Hafif olan tüylerle kâğıtların daha yavaş düşmelerinin nedeni, havanın direnciyle karşılaşmış olmalarıdır.

Genel Bilgi Testleri

28

Hazırlayanlar: AYSEL ALTINKAYNAK • HİKMET ALTINKAYNAK

1. "Yolunu şaşırmadan, tuttuğu yolda ilerlemek isteyen, ağır ağır, ama güvenilir adımlarla yürümelidir" anlamına gelen atasözü hangisidir?
A) Ağır kazan geç kaynar.
B) Ağır git ki yol alasın.
C) Ağır yongayı yel kaldırmaz.
D) Ağır otur ki bey desinler.

2. "Ağustosta beyni kaynayanın zemheride kazanı kaynar" atasözünün karşıtı olmayan hangisidir?
A) Ağustosta gölge kovan, zemheride karnın ovar.
B) Ağustosta yatanı zemheride büğelek tutar.
C) Altın eşik, gümüş eşiğe muhtaç olur.
D) Ağustosta saz çalan, kışın oynar.

3. Aşağıdakilerden hangisi "moda" sözcüğünün anlamını karşılamaz?
A) Değişiklik gereksinmesi ya da süsleme özentisiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik.
B) Bir şeye karşı yaygın duruma gelen düşkünlük.
C) Giyim kuşamdaki yeniliklere uygun olan.
D) Resim ve heykel yapılırken baka baka benzetilmeye çalışılan konu.

4. Sözlükte önce gelen hangisidir?
A) portre B) taslak C) trafik D) revizyon

5. Sözlükte en son gelen hangisidir?
A) ağustosböceği C) ağızlık
B) ağtabaka D) ağlaya ağlaya

6. "Çok öfkelenmek, ateş püskürmek" anlamına kullanılan atasözü hangisidir?
A) Küpe küp deyince küp adama düp der.
B) Küplere binmek.
C) Kendi düşen ağlamaz.
D) Erenlerin sağı solu belli olmaz.

7. Bir işi gereğince öğrenmiş ve kendi başına yapabilen kimseye ne denir?
A) Kâtip B) Uzman C) Sanatçı D) Bilge

8. "Geldik" fiilinin zaman ve kişisi hangisidir?
A) Mişli geçmiş zaman, 1. çoğul kişi
B) Dili geçmiş zaman, 2. tekil kişi
C) Dili geçmiş zaman, 1. çoğul kişi
D) Dili geçmiş zaman, 3. tekil kişi.

9. "Koşuyorsun" fiilinin zaman ve kişisi hangisidir?
A) Geçmiş zaman, 2. tekil kişi
B) Gelecek zaman, 2. tekil kişi
C) Şimdiki zaman, 2. tekil kişi
D) Şimdiki zaman, 1. tekil kişi

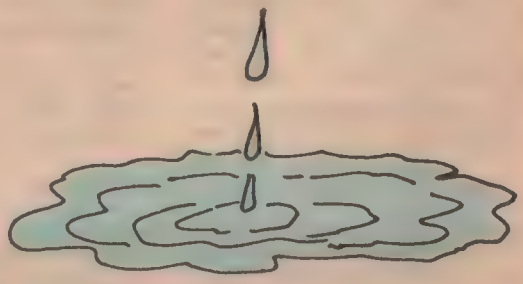

10. "Damlaya damlaya göl olur" cümlesi nasıl bir söz dizisidir?
A) Bir duyguyu anlatan söz dizisi
B) Bir yargıyı anlatan söz dizisi
C) Bir düşünceyi anlatan söz dizisi
D) Bir umudu anlatan söz dizisi

11. Mine, Türkçe sınavında sorulan 20 sorunun 16'sını doğru olarak yanıtlıyor. Acaba Mine'nin başarısı % kaçtır?
A) % 50 B) % 60 C) % 70 D) % 80

12. Bir adamın 960.320 lira parası var. Adam parasının 16'da birinin yarısını harcadı. Adam kaç lira harcamıştır?
A) 31.100 C) 30.100
B) 30.010 D) 30.001

13. Çevreleri eşit olan kare ile dikdörtgenden, dikdörtgenin uzunluğu 25 cm, genişliği ise 15 cm'dir. Karenin bir kenarı kaç cm'dir?
A) 17 b) 18 C) 19 D) 20

14. Başkomutanlık Meydan Savaşı, ya da Dumlupınar Savaşı'nın başladığı tarih hangisidir?
A) 1 Eylül 1922 C) 26 Ağustos 1922
B) 19 Mayıs 1919 D) 22 Ağustos 1922

(Yanıtlar 29. sayfada)

Frederic Chopin

(Frederik Şopen)

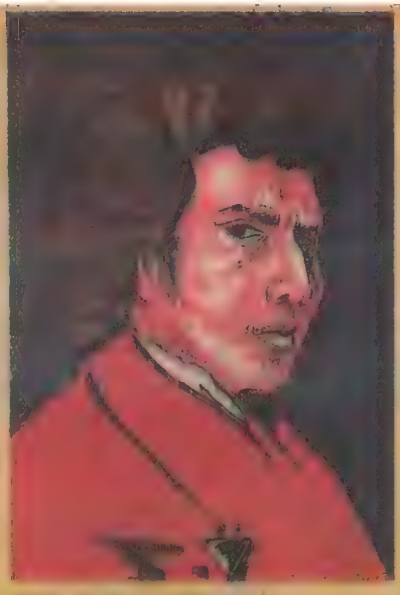

POLONYALI tanınmış besteci ve piyanist Frederic Chopin 22 Şubat 1810'da Varşova yakınlarında bir kasabada doğdu. Babası Nicolas Chopin, Fransa'dan Polonya'ya gelerek Varşova'da yerleşmiş bir Fransız öğretmendi. Annesi soylu ama sonraları yoksulluğa düşen Polonyalı bir ailenin kızı Krizanovska'ydı. Chopin küçük yaşlardayken piyanoya karşı büyük bir ilgi gösteriyordu. Bunu sezen babası, ablasıyla birlikte ona dersler aldırmaya başladı. İlk öğretmeni, Polonya'nın tanınmış sanatçılarından Zivni oldu. Sekiz yaşındayken başarılı konserler verdi, besteler yapmaya başladı. Resim ve sahneye karşı da büyük ilgi duyuyordu.

16 yaşındayken liseyi bitirdi ve Varşova Konservatuvarı'na girdi. Burada kompozisyon öğretmeni Elsner'den ders aldı. 18 yaşındayken Berlin'e gitti, Alman besteci Mendelssohn ve İtalyan besteci Spontini ile tanıştı. 1829'da konservatuvarı bitirdi. Varşova ve Viyana'da verdiği konserlerde büyük başarılar elde etti. 1831'de Paris'e gitti ve orada canlı bir sanat yaşamıyla karşılaştı. Kısa sürede sevilen, aranan bir öğretmen oldu.

Durmadan çalışıyor, besteler yapıyordu. Yalnız 28 yaşındayken tutulduğu bir göğüs hastalığı onu oldukça sarstı ve yorgun düşürdü. Arkadaşı kadın romancı ve edebiyatçı George (Jorj) Sand'ın yardımıyla bir hava değişikliği için Mayorka adasına gitti. Burada kaldığı süre içinde yeni besteler yaptı. 1839'da Paris'e döndü ve on yıl sonra 17 Ekim 1849 günü öldü.

Yapıtları

Bestelerinin çoğunu piyano için yapmış, Polonya ulusal musikisinden güzel örnekler vermiştir. Yapıtları arasında orkestra ve piyano için konçertolar, "Don Juan" adını verdiği bir fantazi, Polonya'ya özgü halk şarkıları, mazurkalar, prelüdler, valsler ve 13 Polonez ile ünlü cenaze marşı bulunmaktadır. Onun için bir piyano edebiyatı meydana getirdi denilmektedir. Melodi ve armoni zenginliği çok yüksektir.

Özellikleri

- Edebiyat ve musiki çevrelerinde birçok arkadaş edindi. Bunların arasında Balzac, Berlioz, Haydn, Liszt ve Meyerbeer gibi tanınmış sanat adamları bulunmaktadır.
- Çok duyarlı ve çok zevkli bir sanatçı kişiliği vardı. Çok bilgiliydi ve hemen bütün sanat kollarıyla ilgilenirdi.
- Ondokuz yaşındayken Polonya'nın bir numaralı piyano virtüözü* oldu.
- On yedi şarkısı ölümünden sonra yayınlandı.
- Bach'ı çok sever, her konserinden önce daima onun bir bestesini çalardı.
- Mozart'ı kendisi için örnek bir besteci olarak görürdü.
- Delacroix (Dölakrua) onun, şimdi Louvre (Luvr) Müzesi'nde bulunan bir portresini yaptı.
- Henüz küçük yaşındayken bayram ve düğünlerde köylülerin şarkılarını dinlemeyi, danslarını seyretmeyi çok severdi.
- Mezarının üzerine, yıllarca yanında taşıdığı vatanının toprakları serpildi.

* *Çaldığı çalgının bütün zorluklarını yenmiş kişi.*

Deney köşesi

YAĞMUR ÖLÇEĞİ

BOLCA yağan yağmurlardan sonra, bahçenizde duran bir kovanın yarısına kadar suyla dolduğunu görürsünüz. Oysa, meteoroloji uzmanları o sırada, örneğin 3 santimetrelik bir yağış olduğunu söyleyeceklerdir. Çünkü, yağışlar, meteoroloji istasyonlarındaki yağmur ölçekleriyle bir santimetreküplük bir hacme düşen yağış esasına göre ölçülür.

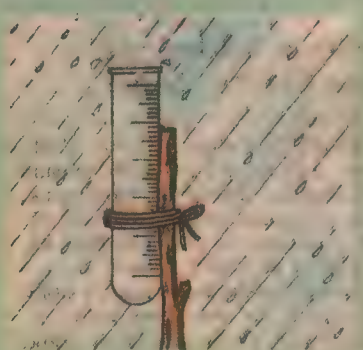

Buna benzer bir ölçeği evinizde de yapabilirsiniz: Laboratuvar malzemesi satan bir dükkândan özel tipte bir cam boru alırsınız. Eğer cam boru üzerinde ölçüler gösterilmiyorsa, siz kendiniz bir çiviyle cam boruyu bir tahtaya bağlayarak işaretleyiniz. Sonra bu cam boruyu bir tahtaya bağlayarak bahçenizdeki bir direğin tepesine ya da bahçe kapısının üst tarafına asınız. Ancak, cam borunun ağzı, gökyüzüne doğru açık olarak bulundurulmalıdır.

Artık, her yağmurdan sonra, borunun kaç santimetreye kadar dolduğunu not edip, boruyu boşaltır ve tekrar yerine asabilirsiniz.

Türkiye İş Bankası'nın 1924'de işe başladığı hizmet binası

TÜRK
61 Y

**1924 tarihinde küçük bir İ
İş Bankası, 61 yılda dev bi
"Türkiye'nin hizmetinde",
sağlıyor...**

BUNDAN 61 yıl önce 26 Ağustos 1924 tarihinde Ankara'da Vakıflar İdaresi'nden kiralanan 5 odalı küçük bir ev... Bu evde, ileride ülkemizin ekonomisine büyük yararlar sağlayacak bir kuruluş, çalışmalarına başlıyor. 7 kişilik bir kadrosu var: 1 genel müdür, 5 memur, 1 de odacı... Yine aynı tarihte, İstanbul'da da Yenicami Şubesi açılıyor...

Bu kuruluşun adını hepiniz biliyorsunuz, sevgili okurlar: Türkiye İş Bankası...

Evet, elinizde tuttuğunuz dergiyi sizlere sunan bankanız, Cumhuriyetimizin başlarında böylesine küçük bir kadroyla son derece sınırlı olanaklarla işe başladı. Kısa süre içinde de, sadece ülkemizin değil, dünyamızın da sayılı bankaları arasına girdi.

ATATÜRK'ÜN ÖNCÜLÜĞÜYLE

İş Bankası'nın kuruluşunda öncülük eden kimdir, biliyor musunuz? Cumhuriyetimizin önderi Atatürk...

Atatürk, Kurtuluş Savaşı sona erince, bir başka savaşın başladığını görmüştü. Bu "ekonomik savaş"tı. Şu sözler onundur:

"Bundan sonra pek önemli zaferlere kavuşacağız. Ancak bu zaferler süngü zaferi değil, ekonomi, ilim ve irfan zaferi olacaktır. Askeri başarılarımızın gururuna kapılmadan yeni ilim ve ekonomi zaferlerine hazırlanalım."

Ulu Önderimiz, ek
misi güçlü olmayan

*Eski yılların, tasarrufu teşvik broşürlerinde
bir örnek. İşlenen tema, "Suyu kana kana içebil
mek için, parası damla damla biriktir."*

KİYE İŞ BANKASI
YAŞINDA

ada çalışmalarına başlayan kuruluş haline geldi... Şimdi konomimize büyük yararlar

1932 yılında gazetelerde yayınlanan kumbara reklamlarından örnekler

devletin zayıf düşeceğini biliyordu. Ekonominin temeli ise bankacılıktı. Milli bir bankanın kurulması gerekiyordu. Bu amaçla, İş Bankası'nın kurulmasını sağladı.

EKONOMİMİZE KATKI

61 yıl önceki sınırlı kadronun sayısı bugün yirmi bini aşıyor... Bu kadro, sadece bankacılık alanında değil, sigortacılık, sanayi, iç ve dış ticaret, kültür ve sanat alanlarında da yurdumuzda yararlı olmaya çalışıyor.

"Kumbara" Dergisi de, İş Bankası'nın kültür hizmetlerinden biri... Yarın yurdumuzu yönetecek olan sizleri, eğlendirerek eğitmek ya da eğiterek eğlendirmek yoluyla çağdaş birer yurttaş olarak yetiştirmeyi amaçlıyor.

Bu arada, yeri gelmişken belirtelim: Dergimizin adı neden "Kumbara", biliyor musunuz? Türkiye'ye ilk kumbarayı getiren İş Bankası'dır da onun için... Küçük tasarrufların değerlendirilmesi amacıyla, 1928'de kumbaralar dağıtılmaya başlandı. Ve atasözündeki gibi, damlalar göl oldu.

"Türkiye'nin hizmetinde" olan bankamız, ülkemize sağladığı yararlardan ötürü mutludur.

Yeryüzünün Atmosferi Nasıl Oluştu?

DERİN bir nefes alınız. "Ee, ne olmuş?" mu diyeceksiniz? Biraz hava almış oldunuz. Hava! Yeryüzündeki yaşamı olası kılan bir gaz karışımı...

Dünyamızın atmosferi, dünyanın oluşmasından sonra meydana gelmiştir. Milyarlarca yıl önce, dünyamız çok, ama çok sıcaktı. İçi, erimiş kayalarla doluydu. Eriyen bu kayalar, birtakım kimyasal maddeler çıkarıyorlardı. Bu kimyasal maddelerden bir bölümü suyu oluşturmuştu. Daha da yükselen öbür maddeler de atmosferi oluşturdular.

Önceleri atmosferde çok az oksijen vardı. Milyonlarca yıl geçince, oksijen de artmış oldu.

Günümüzde, atmosferde çeşitli gazlar yer almaktadır. Çoğunlukla nitrojen (azot) gazı... Ama içinde oksijen, karbondioksit ve argon gazı da bulunur. Yerçekiminden ötürü, gazlar uzaya uçup gitmezler, dünyanın çevresinde kalırlar.

Gençlerin Yüzlerinde Neden Sivilce Çıkar?

BİRKAÇ yıl sonra siz de 13-20 yaş grubundaki gençlerin arasına katılacaksınız. Boyunuz uzayacak, vücudunuz gelişecektir. Hepsi de iyi şeyler... Yüzünüzde sivilceler de çıkabilir. İşte bu da kötü bir şey!

Vücudunuzdaki değişimlerin çoğu "hormonlar" ile meydana gelir.

Hormonlar yüzünüzün derisindeki bezleri de etkiler. Bu bezlerin çıkardığı yağlar cildinizi düzgün ve yumuşak tutar. 13-20 yaş arasında hormonlar çok çalışır. Bu da yüzün derisindeki bezlerin çokça yağlı madde salgılamalarına yolaçabilir. Bu yağlar cildinizdeki küçük delikleri (gözenekleri) tıkayabilir. Sonuç: Sivilceler!

Çoğu sıtma gibi ateşli hastalıklarda kullanılan bir ilaçtır. Adını Kinhona (kınakına) ağacından almıştır; çünkü söz konusu ilaç, bu ağacın kabuğundan yapılır. Nedir bu ilacın adı?

Gevişgetiren hayvanların midesi hayli büyük ve dört bölmelidir. Biz burada bu dört bölümden üçünün adını sayıyoruz: İşkembe, börkenek, kırkambar. Dördüncü bölmenin adını da siz söyleyiniz.

Türklerin İstanbul'u almalarından (1453), Fransız İhtilâli'ne (1789) kadar geçen zamana ne denir?

Gediz ırmağının deltası bir körfezimizin iç bölümünü daraltmış, iki karşı kıyı arasındaki uzaklığı 5 km'ye indirmiştir. Bu körfezin dolma tehlikesini önlemek için ırmağın delta üzerindeki yatağı 1886 yılında değiştirilerek kuzeye alınmıştır. Sözkonusu körfezimizin adı nedir?

1952 yılında kurulmuş olan bir devlet ekonomik kuruluşudur. Temel amacı, kasaplık hayvan ve balık yetiştirilmesini geliştirmektir. Bu kuruluşun adı nedir?

İki ayak üzerine tutturulmuş bir demir çubuktan oluşan jimnastik aracına ne ad verilir?

Kloroform, eter ve benzeri bir maddenin etkisiyle ya da bir hastalık dolayısıyla vücudun tümünün veya bir bölgesinin duyarlılığını az veya çok yitirmesi durumuna hekimlikte ne denir?

Tiyatro eserlerinin temsilinde rol alan erkek sanatçıya "aktör" denir. Ya aynı işi yapan kadın sanatçıya ne denir?

Ağrılı ve kanlı ishal ile beliren, bağırsakta yaralar açan bulaşıcı bir hastalıktır. Halk arasında bu hastalığa "kanlı basur" denir. Öbür adını da siz söyleyiniz.

Büyük Okyanus'ta, doğu yanında yer aldığı takımadaların adıyla anılan dar ve uzun deniz dibi çukuru en son 1960 yılında ölçülmüş ve 11.520 m derinlikte olduğu saptanmıştır. Burası, bilinen en derin deniz çukurudur. Adı?

(Yanıtlar 29. sayfada)

Önemli Günler ve Haftalar

Ağustos

AĞUSTOS ayı, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı bir aydır. Bunların en önde geleni hiç kuşku yok ki 30 Ağustos Zaferi'dir. Bununla ilgili bir yazımızı dergimizin ilk sayfalarında bulacaksınız. Öteki önemli olayları ise şöyle sıralayabiliriz.

HARF DEVRİMİ
(9 Ağustos 1928)

Cumhuriyet kurulmuş, bunu yaşatacak kurumlar oluşturulmaya başlanmıştı. Arap harflerinin zor öğrenilişi, halkımızın kısa sürede okuma yazmayı öğrenmesine engeldi. Bunun için Atatürk, bizzat yürüttüğü dil çalışmalarını yeni Türk alfabesinin benimsenmesiyle yeni bir aşamaya yükseltti. Bunu yine kendisi 9 Ağustos 1928'de halka duyurdu. Yaptığı konuşmada, "Türk harflerini herkese öğretmeyi, yurtseverlik ve ulusseverlik ödevi bilin," dedi.

ŞAPKA DEVRİMİ
(23 Ağustos 1925)

Gazi Mustafa Kemal, 1925 yılında Kastamonu'ya yaptığı bir gezide şapka giydi. Bu, giyimimizde bir değişikliğe gitmek gerekliliğine ilk işaretti. Gazi, burada halka verdiği bir söylevde şapkanın çağdaş bir başlık olduğunu ve sağlık koşullarına uygun bulunduğunu anlattı. Geziden sonra da asker ve memurların şapka giymeleri zorunluluğunu duyurdu. Daha sonra çıkarılan bir kanunla şapkanın bütün ülke halkı tarafından giyilmesi, peçe ve çarşafın atılması kabul edildi. Böylece Osmanlı İmparatorluğu devrinden gelen farklı ve çağdaş olmayan giyim, fes, keçe, külah, kalpak ve sarık kaldırıldı. Yerini günümüzdeki çağdaş başlıklar, şapkalar aldı.

MALAZGİRT ZAFERİ
(26 Ağustos 1071)

Türkler Anadolu'ya XI. yüzyıldan başlayarak yerleştiler. Bu yerleşme Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan'ın, Bizans İmparatoru Romanos Diogenes'e karşı kazandığı Malazgirt Zaferi ile önemli bir gelişme gösterdi. Anadolu egemenliği Türklerin eline geçti.

Zehra ablam ve BEN

Hale Kuntay
Resimler: Engin İyimen

Tahtaravalli

BU sözcüğü duyduk-ça hep gülmem tutar. Tahtaravalli. Acaba kim uydurmuş bunu? Tahta sözcüğünü anlıyorum da, ravalli nerden geliyor acaba?

—"Baba, ravalli ne demek?" diye sordum.

—"Anlamalım.."

—"Ravalli ne demek?"

—"Ravalli mi?"

—"Evet."

—"Nerden bileyim ne demek olduğunu... Nerden duydun? Bana uydurma gibi geliyor," diye yanıt verdi babam.

—"Bana kalırsa İtalyanca bir sözcük," dedi annem.

—"Sizi işletiyor," diye Zehra ablam atıldı. "Tahtaravalli sözcüğüne takıldı, tahtayı anladı, ravalli sözcüğüne günlerdir gülüyor ve onu soruyor sizlere."

Babam aksi aksi yüzüme baktı, annemse örgüsüne devam etti. Acaba bana kızmışlar mıydı?"

—"Baba," dedim, "karşıdaki çocuk bahçesine geçen gün yeni bir tahtaravalli kuruldu, Zehra ablam benimle binmiyor, sen binsene, ne olur, ne olur."

—"Rahat bırak beni, gazete okuyorum," dedi babam.

—"Ya, hiç benimle çocuk bahçesine gitmiyorsun," diye ağlamaya başladım.

—"Rasih, ne ağlatıyorsun çocuğu?" diye annem babama çıkıştı. "Karşıya kadar gidiver, sana da bir hareket olur. Kırk yılda bir Fehmi senden birşey rica etti..."

—"Canım çocuk bahçesinde benim ne işim var?"

—"Ya ama baba, geçen gün işte Murat'ın da babası gelmişti, sonra Selim'in de amcası..."

—"Anladık, anladık, yürü gidelim!"

—"Zorla değil, isteyerek gitsek daha iyi olur" diye annem söylendi ve biz babamla evimizin az ötesindeki çocuk bahçesine gittik. Tahtaravallinin üzerinde birkaç çocuk vardı ve yukarı çıkan tarafta oturan çocuk basıyordu çığlığı.

Babam beni elimden tutmuştu. Beklediğimizi görünce çocuklar tahtaravalliden indiler ve koşarak uzaklaştılar. Babam tahtaravallinin bir ucuna oturdu. Öteki ucu havaya kalkınca, ben oturamadım. Babam yerinden kalktı, bu kez ben oturdum, karşı tarafa babam geçti ve ben birden havaya yükseliverdim ve öylece orada kaldım.

—"Bu böyle olmaz, birkaç arkadaşını çağır," dedi babam.

—"Aydın! Aydın!" diye seslendim.

Sopayla kedi kovalayan Aydın koşarak geldi. Bu kez ikimiz arka arkaya oturduk ve babamın oturmasını bekledik. Babam oturdu ve bu kez Aydın'la beraber yükseldik ve öylece orada kaldık.

—"Gene olmadı," dedi babam. "Birini daha çağır!"

—"Zehra abla! Zehra abla! Zehra abla!" diye başladım bağırmaya. Çok geçmeden Zehra ablam pencereden uzandı ve:

—"Ne var? Ne bağırıyorsun?" diye sordu.

—"Buraya gel, babamla dengeyi bulamıyoruz," diye yanıt verdim.

Çok geçmeden Zehra ablam koşarak geldi. Kucağına benim oyuncak ayımı da almıştı.

—"Ağırlığımız yetmezse, ayı da tahtaravalliye oturur," dedi gülerek Zehra ablam. Aydın ve de ben arka arkaya tahtaravalliye oturduk ve birbirimize sarıldık. Babamın artık yüzü asık değildi, anlaşılan o da bizim gibi eğleniyordu. Ve babam tahtaravallinin öteki tarafına oturdu. Şaşılacak şey, dengeyi bulmuştuk! Bir biz yükseliyorduk yukarılara, bir babam.

—"İyi ki ayıyı yanıma almışım," dedi Zehra ablam. "Yoksa gene eksik gelecekti."

Nasıl da herşeyi düşünür benim Zehra ablam.

buluşların öyküleri

NİYAZİ YALTAŞ

GEMİ

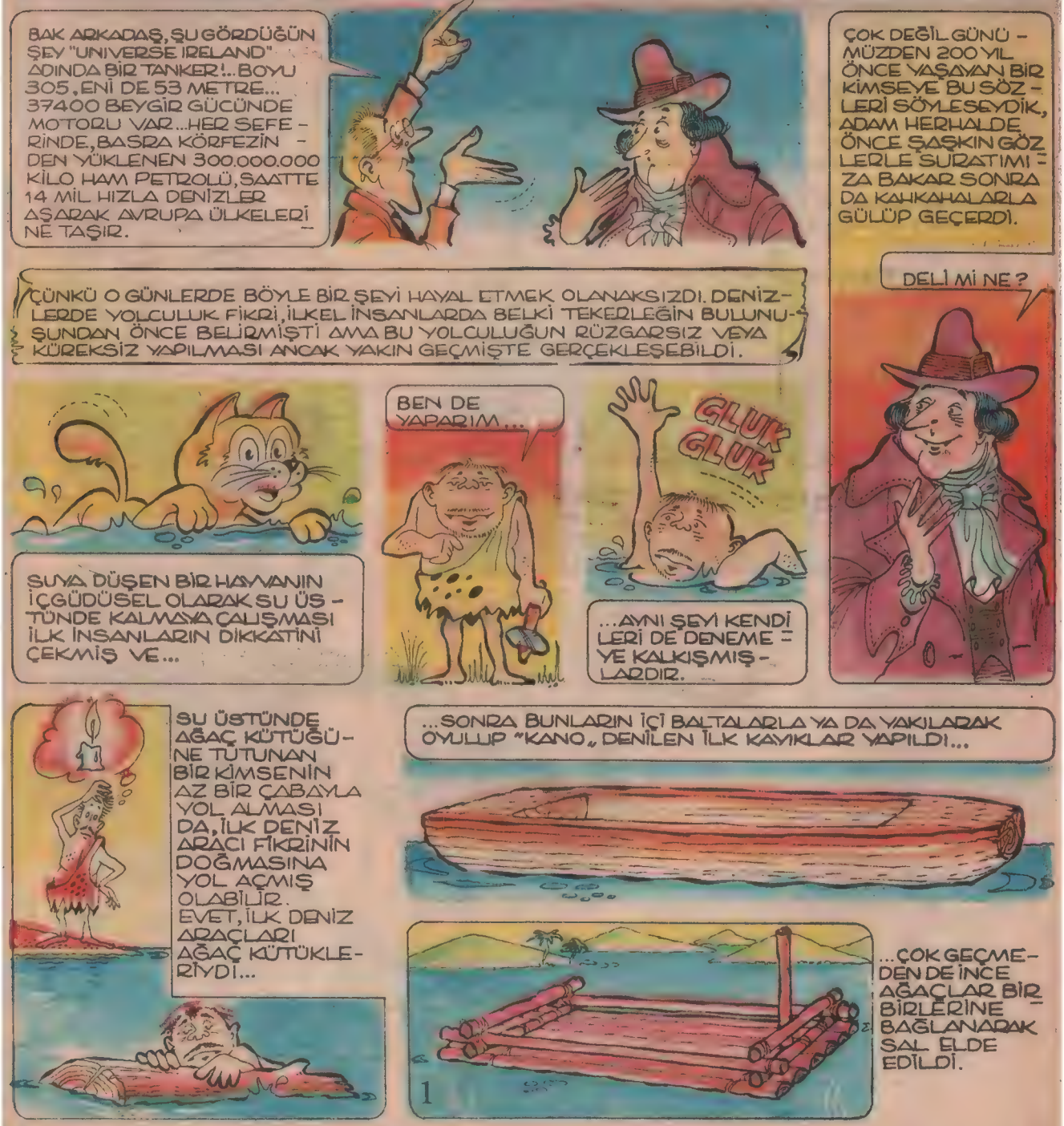
BAK ARKADAŞ, ŞU GÖRDÜĞÜN ŞEY "UNIVERSE IRELAND" ADINDA BİR TANKER!.. BOYU 305, ENİ DE 53 METRE... 37400 BEYGİR GÜCÜNDE MOTORU VAR...HER SEFERİNDE, BASRA KÖRFEZİNDEN YÜKLENEN 300.000.000 KİLO HAM PETROLÜ, SAATTE 14 MİL HIZLA DENİZLER AŞARAK AVRUPA ÜLKELERİNE TAŞIR.
ÇOK DEĞİL GÜNÜMÜZDEN 200 YIL ÖNCE YAŞAYAN BİR KİMSEYE BU SÖZLERİ SÖYLESEYDİK, ADAM HERHALDE ÖNCE ŞAŞKIN GÖZLERLE SURATIMIZA BAKAR SONRA DA KAHKAHALARLA GÜLÜP GEÇERDİ.
ÇÜNKÜ O GÜNLERDE BÖYLE BİR ŞEYİ HAYAL ETMEK OLANAKSIZDI. DENİZLERDE YOLCULUK FİKRİ, İLKEL İNSANLARDA BELKİ TEKERLEĞİN BULUNUŞUNDAN ÖNCE BELİRMİŞTİ AMA BU YOLCULUĞUN RÜZGARSIZ VEYA KÜREKSİZ YAPILMASI ANCAK YAKIN GEÇMİŞTE GERÇEKLEŞEBİLDİ.
DELİ Mİ NE?
SUYA DÜŞEN BİR HAYVANIN İÇGÜDÜSEL OLARAK SU ÜSTÜNDE KALMAYA ÇALIŞMASI İLK İNSANLARIN DİKKATİNİ ÇEKMİŞ VE...
BEN DE YAPARIM...
GLUK GLUK
...AYNI ŞEYİ KENDİLERİ DE DENEMEYE KALKIŞMIŞLARDIR.
SU ÜSTÜNDE AĞAÇ KÜTÜĞÜNE TUTUNAN BİR KİMSENİN AZ BİR ÇABAYLA YOL ALMASI DA, İLK DENİZ ARACI FİKRİNİN DOĞMASINA YOL AÇMIŞ OLABİLİR. EVET, İLK DENİZ ARAÇLARI AĞAÇ KÜTÜKLERİYDİ...
...SONRA BUNLARIN İÇİ BALTALARLA YA DA YAKILARAK OYULUP "KANO" DENİLEN İLK KAYIKLAR YAPILDI...
...ÇOK GEÇMEDEN DE İNCE AĞAÇLAR BİR BİRLERİNE BAĞLANARAK SAL ELDE EDİLDİ.

DENİZ TAŞITLARININ GELİŞİMİNDE EN ÖNEMLİ ADIMLAR ESKİ AKDENİZ UYGARLIKLARINCA ATILMIŞTIR. MISIRLILAR M.Ö. 4000 YILLARINDA PAPİRÜS YAPRAKLARIYLE KAPLI TEKNELER YAPIP, YİNE PAPİRÜSLERDEN YAPILMIŞ YELKENLER KULLANMASINI BİLİYORLARDI.

M.Ö.2700'LERDE İSE NİL DELTASINDA YETİŞEN AKASYA VE FİRAVUN İNCİRİ AĞAÇLARINDAN İLK TAHTA KAPLAMALI GEMİLERİ YAPTILAR VE M.Ö.1600 YILLARINDA BU GEMİLERDE UZUN KÜREKLER KULLANMAYA BAŞLADILAR.

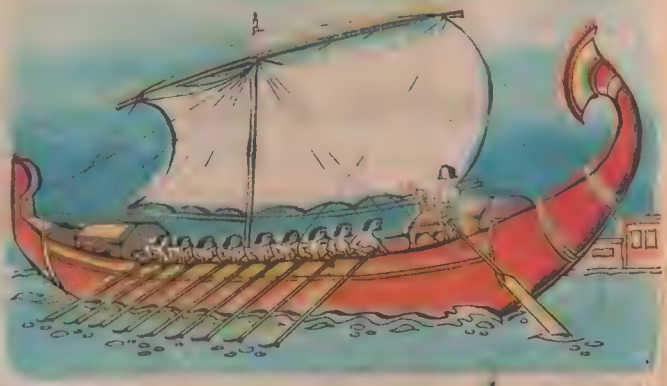

M.Ö.1500 YILLARINDA FENİKELİ DENİZCİLER, ÇOK SAYIDA ESİRİN KÜREK ÇEKTİĞİ OMURGALI GEMİLERLE YOLCULUK YAPIYORDU.

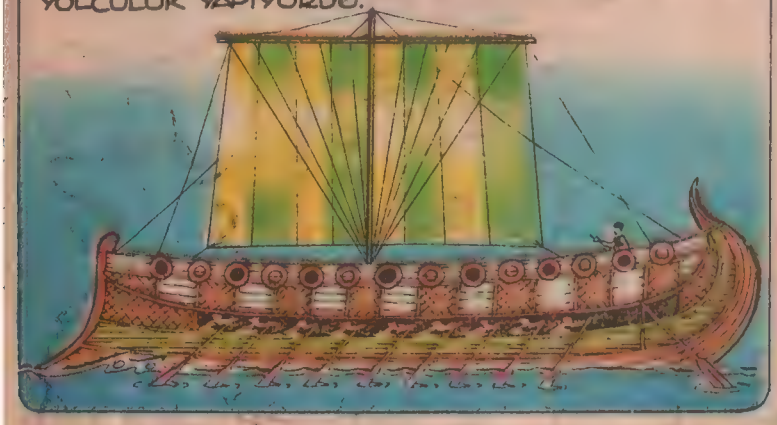

JOHN FITCH'İN BUHARLI GEMİSİ

O YÜZYILLARDA ÇİNLİLERİN DE KENDİLERİNE ÖZGÜ TEKNELERİ VARDI. "CONG„ ADINDAKİ BU TEKNELER TAHTA VEYA BAMBU İLE KAPLANMIŞ, ÇOK SAYIDA BÖLMEYE SAHİPTİ. BÖLMELERDEN BİRİ DELİNİP SU ALSA BİLE, DİĞERLERİNE GEÇMEDİĞİNİDEN TEKNE BATMIYORDU.

AKDENİZLİLERİN GEMİCİLİKTEKİ ÜSTÜNLÜKLERİ, ROMA İMPARATORLUĞUNUN ÇÖKÜŞÜNDEN SONRA KUZEY AVRUPALILARA GEÇTİ...

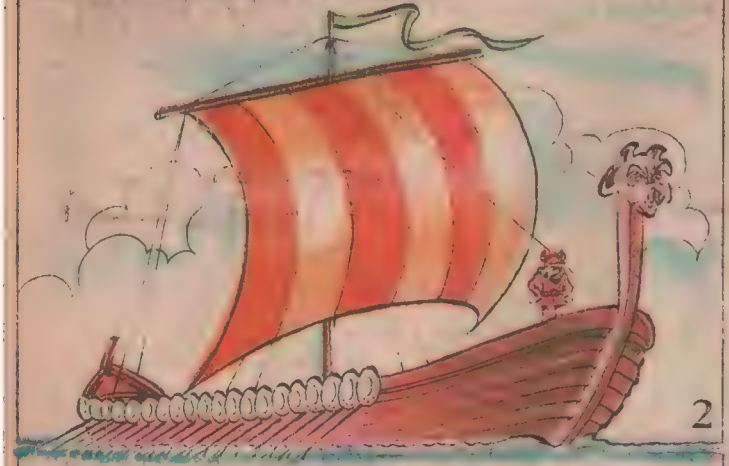

ARTIK İSKANDİNAV TOPRAKLARININ VAHŞİ ÇOCUKLARI VİKİNG'LER, "DRAKKAR„ ADINDAKİ SAVAŞ GEMİLERİYLE DENİZCİLİKTE SÖZ SAHİBİ OLMUŞLARDI.

BİR SÜRE SONRA İNGİLİZLER, "DRAKKAR„LARLA BOY ÖLÇÜŞECEK YENİ TEKNELERİN YAPIMINI GERÇEKLEŞTİRDİLER. ORTAÇAĞDA GEMİCİLİK FAZLA BİR GELİŞME GÖSTEREMEDİ. 1248'DE ÇIKILAN HAÇLI SEFERİNDEKİ GEMİLERİN EN BÜYÜĞÜ 36 METRE BOYUNDAYDI.

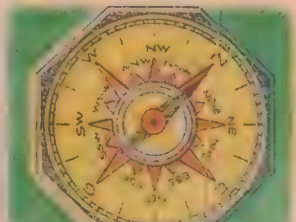

FAKAT, KÖKENİ ÇİN OLAN PUSULA'NIN, ÖNCE ARAPLARIN, ONLARDAN 1269 YILINDAKİ HAÇLI SEFERLERİ SIRASINDA AVRUPALILARIN ELİNE GEÇMESİ İŞLERİ DEĞİŞTİRDİ.

ARTIK UZAK DENİZLERE AÇILMA HAYALLERİ GERÇEKLEŞEBİLİRDİ. BU AMAÇLA PORTEKİZLİLER, VENEDİKLİLER, CENOVA VE İSPANYOLLAR GEMİ YAPIMINDA DAHA BÜYÜK PROJELER GELİŞTİRDİLER.

...İŞTE KRİSTOF KOLOMB'U AMERİKA'YA GÖTÜREN GEMİ : SANTA MARIA...

FAKAT YİNE DE HİÇ KİMSE GEMİLERİN YELKEN VE KÜREK DIŞINDA BİR GÜÇLE YOL ALABİLECEĞİNİ DÜŞÜNEMİYORDU. NİHAYET...

...BUHAR GÜCÜ ÜZERİNDE ARAŞTIRMALAR YAPAN FRANSIZ FİZİKÇİSİ DENIS PAPIN (1647-1710), BU GÜCÜ DENİZ ARAÇLARINDA KULLANMAYI DÜŞÜNEN İLK KİŞİ OLDU.

PAPIN, 1707 YILINDA BUHAR GÜCÜYLE DÖNEN DÖRT ÇARKLI BİR TEKNE HAZIRLADI. FAKAT MUNDEN'Lİ KAYIKÇILAR, İŞLERİNİN ELLERİNDEN GİDECEĞİ KORKUSUYLA PAPIN'İN SANDALINI PARÇALADILAR.

BU ADAM EKMEĞİMİZLE OYNUYOR. PARÇALAYALIM ŞUNUN SANDALINI...

JAMES WATT'IN BUHAR MAKİNESİNİ GERÇEKLEŞTİRMESİNDEN SONRA İLK BUHARLI ARAÇI 1763'TE AMERİKALI WILLIAM HENRY YAPTI.

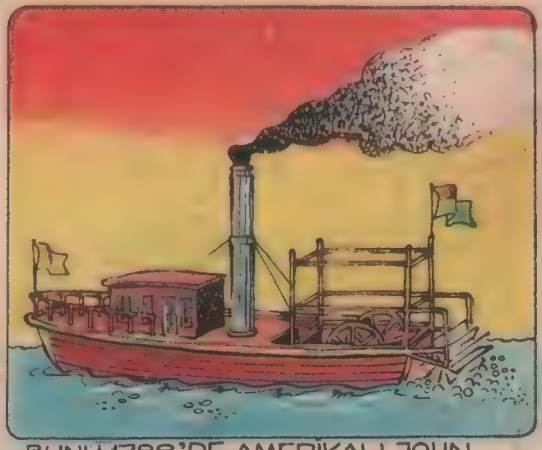

BUNU 1788'DE AMERİKALI JOHN FITCH'İN (1743-1798) ARKADAN ÇARKLI KÜÇÜK BUHARLI TEKNESİ İZLEDİ. ANCAK BUNLAR, DEVAMLI OLARAK ÇALIŞACAK NİTELİKTE DEĞİLLERDİ.

1801 YILINDA İSKOÇYA'LI WILLIAM SYMMINGTON DEVAMLI OLARAK ÇALIŞABİLECEK İLK BUHARLI GEMİYİ YAPMAYI BAŞARDI. "CHARLOTTE DUNDAS" ADINDAKİ BU GEMİ, FORTH VE CLYDE KANALLARINDA ÇALIŞTIRILMAK ÜZERE YAPILMIŞTI AMA...

KANAL SAHİPLERİ, ÇARKLARIN KANAL DUVARLARINA ZARAR VERMESİNDEN ÇEKİNEREK GEMİNİN ÇALIŞMASINI ÖNLEDİLER.

NİHAYET AMERİKALI ROBERT FULTON (1765-1815), 1807 YILINDA İNŞA ETTİĞİ 45 METRE BOYUNDAKİ, YANDAN ÇARKLI, BUHARLI GEMİSİ "CLERMONT"U HUDSON NEHRİNDE SUYA İNDİRDİ.

CLERMONT, BU İLK DENEME SEFERİNDE NEW YORK İLE ALBANY ARASINDAKİ 150 MİLLİK MESAFEYİ 32 SAATTE ALMAYI BAŞARDI VE UZUN YILLAR BU HAT ÜZERİNDE SEFERLER YAPTI.

1819 YILINDA AMERİKADA YAPIMI TAMAMLANAN "SAVANNAH„ ADLI GEMİ, O YILIN 22 MAYISINDA NEW YORK'TAN YOLA ÇIKARAK 26 GÜNDE ATLAS OKYANUSUNU AŞTI VE İNGİLTERENİN LİVERPOOL LİMANINA VARDI.

BU BİR REKORDU... ÇÜNKÜ O GÜNE KADAR AYNI YOLU YELKENLİ GEMİLERLE ANCAK ÜÇ AYDA ALINABİLİYORDU.

1843 YILINDA FRANSIZ ASILLI İSAMBARD KINGDOM BRUNEL (1806-1859), PERVANELİ VE SAÇ KAPLAMALI İLK GEMİYİ İNŞA ETTİ. ONDAN ÖNCE TÜM GEMİLER TAHTA KAPLANARAK YAPILMAKTAYDI. İŞTE BRUNEL'İN TEKNESİ: GREAT BRITAIN...

BUHAR TÜRBİNLİ İLK GEMİNİN YAPIMI İSE 1887 YILINDA İRLANDALI CHARLES ALGERNON PARSONS (1854-1931) TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLDİ. "TURBINIA„ ADI VERİLEN BU GEMİNİN HIZI, O ZAMAN İÇİN BİR REKORDU: SAATTE 34,5 MİL!..

ALMAN MÜHENDİSİ RUDOLF DIESEL'İN (1858-1913) KENDİ ADİYLE ANILAN DİZEL MOTORLARINI BULUŞUNDAN SONRA AKARYAKITLA ÇALIŞAN GEMİLER YAPILMAYA BAŞLANDI. BU GÜÇLÜ MOTORLAR SAYESİNDE GEMİLERİN KAPASİTELERİ BÜYÜK ÖLÇÜDE ARTTI.

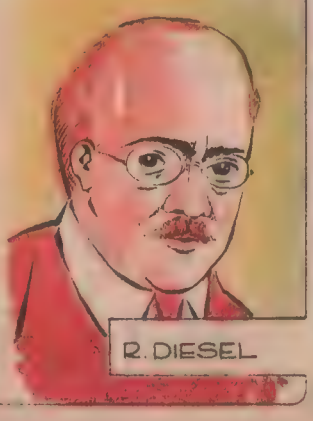

GÜNÜMÜZ GEMİLERİNDE İSE ATOM GÜCÜNDEN YARARLANILMAYA BAŞLANMIŞTIR VE HİÇ ŞÜPHESİZ YAKIN BİR GELECEKTE TÜM GEMİLER BU GÜÇLE ÇALIŞACAKLARDIR.

4

NİYAZİ YOLTAŞ

GARİPama GERÇEK

Çizen: YÜKSEL ÜNSAL

KANGURULAR 3.30 METRE KADAR ZIPLAYABİLİRLER...

NORMAL BİR İNSAN, HER GÜNKÜ KONUŞMALARI SIRASINDA YAKLAŞIK 4.800 SÖZCÜK KULLANIR.

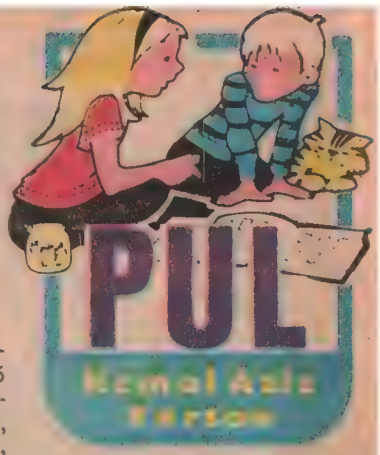

İSTANBUL 85

1987 yılında İstanbul'da düzenlenecek olan "İstanbul 87 Dünya Posta Pulları Sergisi"ne bir hazırlık olmak üzere bu yıl Aralık ayında "İstanbul 85-Milli ve Gençlik Posta Pulları Sergisi" açılacaktır.

İSTANBUL-FRANKFURT İLK UÇUŞ

Türk Hava Yolları'nın yeni aldığı Airbus uçağının 15 Haziran 1985 günü ilk İstanbul-Frankfurt seferi anısına, "THY İstanbul-Frankfurt, 15 Haziran 1985" yazılı tarih damgası kullanıldı.

SİMAVİ KARİKATÜR YARIŞMASI

III. Uluslararası Simavi Karikatür Yarışması nedeniyle, 27 Haziran 1985 günü Ankara Ulus Posta Merkezi'nde özel tarih damgası kullanıldı ve PTT tarafından hazırlanan özel zarflar satıldı.

İSRAPHİL

İsrail'de, Tel Aviv'de 14-22 Mayıs 1985 tarihleri arasında düzenlenen "İsraphil 85 Dünya Pul Sergisi"ne katılan Türk yarışmacılar, bütün kategorilerde büyük başarılar kazandılar. Böylece Türk pulculuğunun çok yüksek düzeyde olduğunu bir kere daha kanıtlamış oldular.

16 TÜRK DEVLETİ İKİNCİ SERİ

20 Haziran 1984'de çıkarılan 16 Türk Devleti-Birinci Seri'den sonra bu yıl 20 Haziran'da aynı konuda dört pul daha çıkarıldı. Bunlar sırasıyla Göktürk İmparatorluğu (10 lira), Avar İmparatorluğu (20 lira), Hazar İmparatorluğu (70 lira) ve Uygur Devleti'dir (100 lira).

Serinin çıkarıldığı gün, Ankara Ulus Posta Merkezi'nde ilk gün damgası kullanıldı ve özel zarflar satıldı.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

26 Haziran 1985'te Birleşmiş Milletler'in kuruluşunun 40. yıldönümü kutlandı. Bu kutlama nedeniyle Birleşmiş Milletler Posta İdaresi, 6 puldan oluşan bir seri ile değişik dillerde yazılı üç blok pul çıkardı.

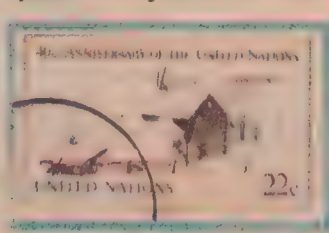

SUTOPU

3. Dünya Gençler Sutopu Şampiyonası ülkemizde yapılacak... Yarışmalara 16 ülke katılıyor...

17-25 Ağustos günleri Türkiye Spor Yazarları Derneği ve Spor Kulübü'nün olimpik yüzme havuzu Dünya Gençler Sutopu Şampiyonası'na ev sahipliği edecek.

Üçüncü kez düzenlenen ve Amerika, Brezilya, İsrail gibi ülkelerin de talip olduğu, ancak Uluslararası Yüzme Federasyonu tarafından Türkiye'ye verilen şampiyonaya tüm dünyayı temsilen 16 ülke katılacak.

Bu şampiyonada Amerika 4, Asya 3, Avrupa 6, Afrika 2, Avustralya da 1 takımla temsil edilecek.

Ev sahibi Türkiye eleme yarışmalarına katılmadan Avrupa'yı temsil edecek 6 takımdan biri olacak.

1. Dünya Gençler Sutopu Şampiyonası'na katılabilmek için tüm kıtalar kendi aralarında seçme yarışmaları yapıyorlar. Bu seçmeler içinde bulunduğumuz ay başında sonuçlanacak. Ancak sutopunun ünlü ekipleri daha şimdiden İstanbul'a gelme hakkını hemen hemen garantilemiş gibiler. Amerika kıtasını temsilen Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada, Avrupa'yı temsilen Sovyetler Birliği, Yugoslavya, Macaristan, İtalya, Asya'yı temsilen Japonya, Afrika'dan Mısır ve Avustralya'nın tek temsilcisi Avustralya İstanbul'un konuk edeceği ülkeler arasında bulunuyor.

Sutopunda iddialı bu ülkelerin İstanbul'da 8 gün süre ile yapacakları şampiyonluk mücadelesi hayli çekişmeli geçecek.

notlar

SUTOPU KURALLARI NELERDİR?

Sutopu derinliği en az 1.80 metre olan, 30 metre boyunda, 20 metre eninde ve tatlı su ile doldurulmuş havuzlarda oynanır. Sutopu kalesinin yüksekliği 90 santim, genişliği ise 3 metredir. Maçlar yedişer dakikalık 4 devre halinde oynanır. Takımların su içinde mücadele eden oyuncu sayısı yedidir. Biri kaleci olmak üzere 4 de yedek oyuncu bulunur. Bir takım istediği an oyuncu değiştirebilir. Sutopu maçlarında kaleciler kırmızı, diğer oyuncular ise beyaz ya da mavi başlık giyerler. Kaleci hariç diğer oyuncular topu iki elleri ile tutamazlar. Oyuncuların havuzun zeminine basmaları da yasaktır. 28 dakikalık süre içinde daha fazla sayı üstünlüğü elde etmiş olan taraf maçı kazanmış olur. Futbolda olduğu gibi lig esası ile yapılan maçlarda beraberlik de geçerlidir.

BİLMECE BULMACA

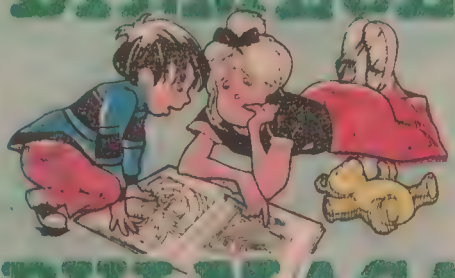

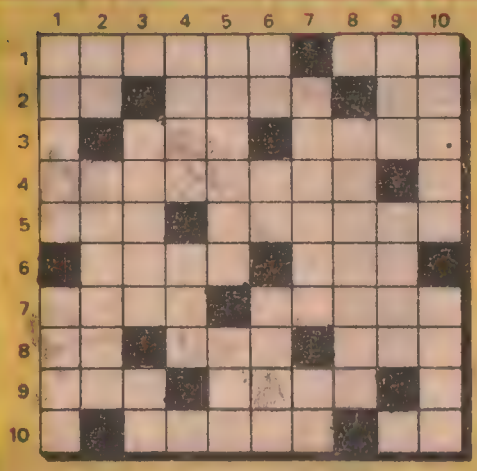

SOLDAN SAĞA: 1- Bir su sporu.. Elektrik ampulünün takıldığı yer, 2- ŞÖHRET ile eş anlamlı bir sözcük.. Bir iş yapılırken varılmak istenilen son (gaye, amaç).. Bir nota, 3- Bayağı.. Asık suratlı, 4- Küçücük, 5- Çocuk oyunlarında bazen lider olan, bazen de takıma karşı tek başına oynayan çocuk.. Elma, armut, ayva gibi meyvelerin yenmeyen iç kısmı, 6- Boğaz veya girtlak.. ARKA anlamında bir sözcük, 7- Horozların ve hindilerin tepesinde bulunan kırmızı deri uzantısı.. Aş, 8- Matematikte "3,1416" sayısının adı.. Sahip.. Yankı, 9- İlavesi.. Elemeye yarayan aygıt, 10- Kanı karışık.. İnsanlara yararlı bir hayvan.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Bir su sporu.. Dut yaprağıyla beslenen bir tırtılın kozasından elde edilen dokuma maddesi, 2- Genişlik.. ÇAVUŞ KUŞU da denilen tepelikli bir kuş, 3- KANSIZLIK hastalığına verilen ad.. Bir iyelik eki, 4- Evlerde beslenen bir hayvan.. Bir sayı, 5- Katı bir cismin ısı etkisiyle sıvı haline geçmesi.. RÜZGÂR ile anlamdaş bir kelime, 6- Hangi şey anlamında bir söz.. Çalışma.. At ve aslan gibi hayvanların boynunda bulunan uzun kıllar.. 7- Birkaç kişinin oturabileceği genişlikte koltuk.. EZMEK'ten bir emir sözü, 8- Kesici aletleri keskin bir hale getirmek, 9- Büyük.. Bir yük hayvanı, 10- Girilmek, gidilmek veya yapılmak izni verilmemiş olan.. Tenis alanına verilen ad.

Çözümler 29. sayfada

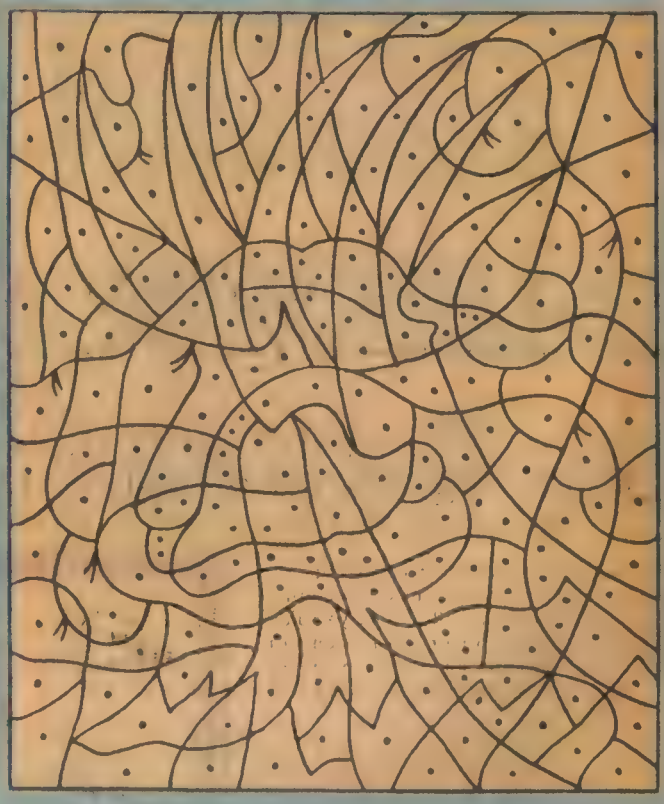

SAKLI OLAN NE?– Resimde bir şey saklı ama, acaba ne? İki nokta ile belirlenmiş bölümleri siyaha boyarsanız resimde saklı olan şeyi bulacaksınız.

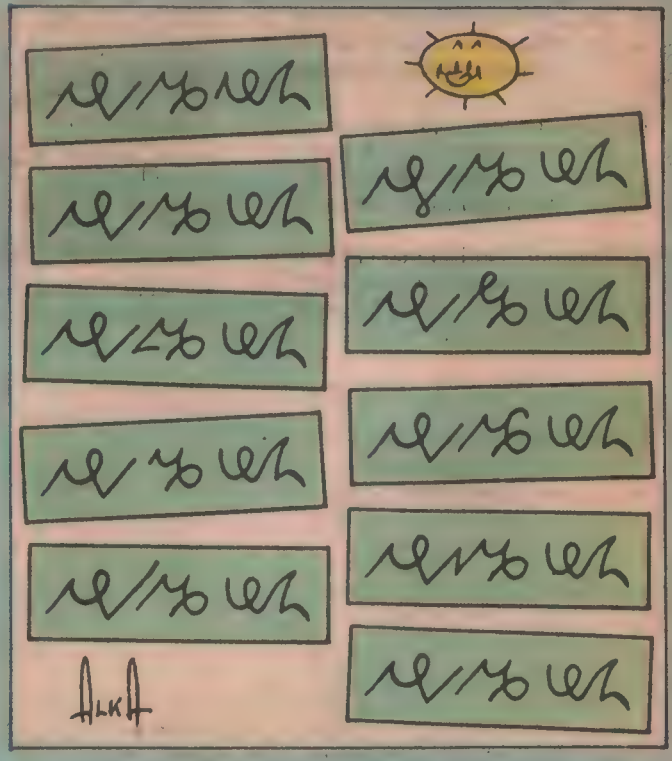

BİR BENZERİ– Sanki birbirinin aynı olan yazılar. Aslında bunlar yazı değil ama birbirine çok benziyor değil mi? Hayır hepsi değişik sadece iki tanesi tıpatıp aynı. Bulabilir misiniz?

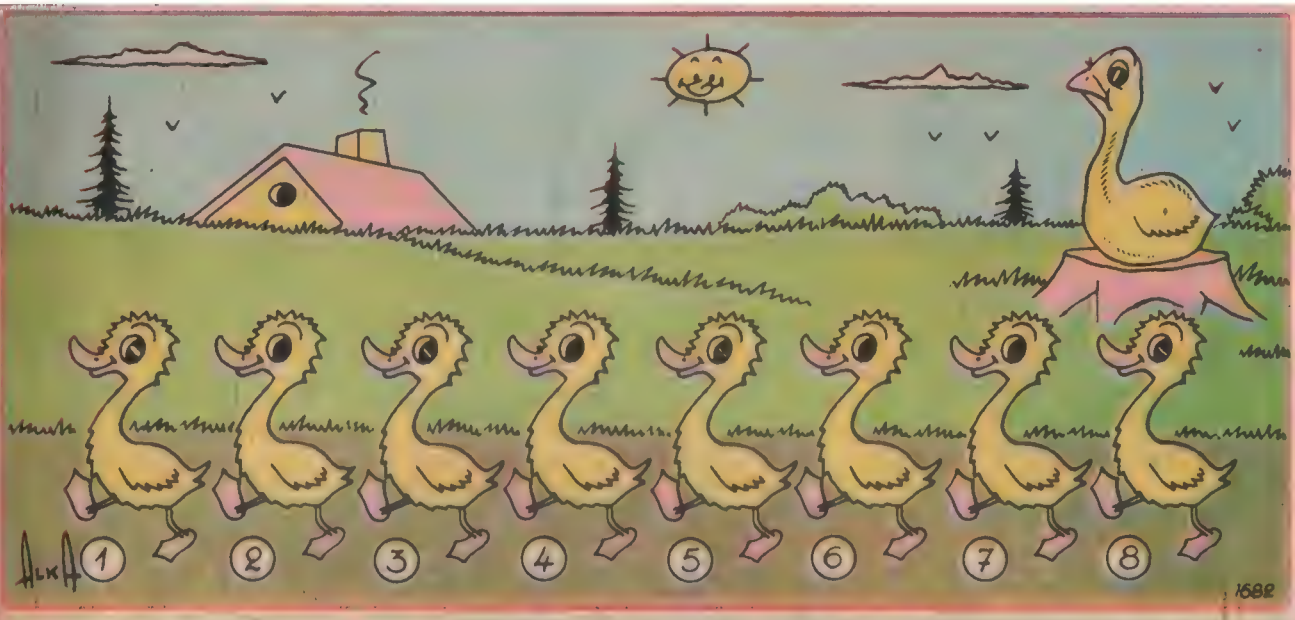

ÖRDEK YAVRULARI— Ördek yavruları sıra olmuşlar suya yüzmeye gidiyorlar. Onları gören anne kaz "Bu ördek yavruları da birbirinin aynı" diyor, fakat yanılıyor hepsi değil sadece iki tanesi birbirine benziyor. İki benzer ördek yavrusu hangisi buldunuz mu?

Bilmeceler

1. Fabrikalar hangi kapakları yapamazlar?
2. Hangi eteğe düğme dikilmez?
3. Hangi adamın elbisesi yoktur?

ÖZLEM TOZKOPARAN
Würzburg-Batı Almanya

4. Uzun uzanır, yeşil bezenir
   Beyaz don giyer, arşa uzanır.

EKREM ŞİMŞEK
Mannheim-Batı Almanya

5. Babanın kardeşinin kardeşinin çocuğu senin neyin olur?
6. Bir bisiklet ne zaman bir uçak kadar hızlı gider?

TALAT ALCA
Bremen-Batı Almanya

7. Sarı öküzüm yatar kalkmaz
   Boz öküzüm gider gelmez.
8. Alçacık tepeden kar yağar.

CANAN GÖK
İslahiye-Gaziantep

9. Örterim uyur, açarım uyanır.

SİNAN TEYMUR
İstanbul

YANITLAR: (1) Göz kapakları. (2) Dağın eteğine. (3) Kardan adam. (4) Ağaç. (5) Amca oğlun. (6) Bisiklet uçağın içindeyken. (7) Ateş-Duman. (8) Elek-Un. (9) Ateş.

KUŞ BAŞI— Başı olmayan bu kuşların adı ne? Acaba bu kuş gövdelerine hangi kuş başı uyuyor, bulabilir misiniz?

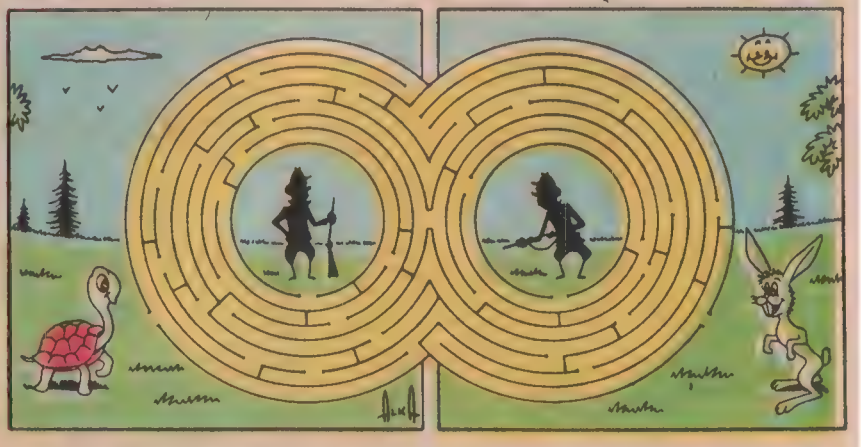

AMAN AVCI— Kaplumbağa ve tavşan buluşmaya karar vermişler, fakat buluşacakları gün yollarını iki avcı kesmiş. Acaba avcılara görünmeden buluşabilecekler mi?

KİTAP

Kitapları çok severim
Tek dostumdur onlar benim
Renk renk sayfa sayfa
Benim biricik kitaplarım

Yok dünyada eşi
Söyleyin var mı ondan iyi dost
Söyleyin var mı ondan bilgili
Kitapları severim çünkü tek
dostum
Herşeyin başı okumanın yararı
Tek dostum benim canım
arkadaşım KİTAP.

H. MEHTAP BERK/Ankara

BESİNLER

Artık dişiniz çıktı der
Süt vermez ciciannemiz
Alır kucağına sever
Toprak, ikinci annemiz.

Besler bizi binbir öğün
Yemişler sebzeler her gün,
Beni yanına götürün
Toprak, ikinci annemiz.

Hepsine bir türkü bir ses,
Buğday, dut, kiraz, patates.
— Haydi bana bir kavun kes,
Toprak, ikinci annemiz.

BELGİN TAŞ/
Sarıkamış-Kars

BABA

Sorsalar bana dünyada
En büyük iş hangisi diye
Hemen cevap veririm
Aileye bakmak diye

Sorsalar bana dünyada
En büyük sevgi hangisi diye
Hemen cevap veririm
Baba sevgisi diye

Sorsalar bana dünyada
Kimdir bu işleri yapan diye
Hemen cevap veririm
BABADIR BABA diye.

ÖZGÜR KOÇAK/
Karşıyaka-İzmir

MANZARA — KADRİYE FEZA DEMİR/Kumluca-Antalya

Fıkralar

USLU ÇOCUK

Babası sertçe konuştu:

— Oğlum, demin çocuklardan biri kedinin kuyruğuna teneke bağlamış. O yaramaz sen değilsin, değil mi?

— Hayır babacığım, ben sadece kediyi tuttum.

ÖMER DEMİR/Sandıklı-Afyon

SON DERS

Okul müdürünün tayini çıkar. Öğrencilerle vedalaşmaya gelir. Sınıfa girer. Birçok sözler söyleyerek vedalaşır. Giderken, "Çocuklar, bir arzunuz, bir isteğiniz var mı?" diye sorar.

Arka sıralardan bir öğrenci parmağını kaldırır.

— Evet oğlum?

— Son dersimiz boş öğretmenim, eve gidebilir miyiz?

SEVTAP ÇETİN/
Yeniçubuk-Sıvas

ARI SOKTU

Öğretmen geç kalan Ahmet'e sorar:

— Niçin geç kaldın Ahmet?

— Arı soktu öğretmenim.

— Nereni soktu?

— Söyleyemem öğretmenim.

Öğretmen:

— Peki, geç otur.

Bunun üzerine Ahmet:

— Oturamam öğretmenim!

ÜMİT SABANCI/Balgat-Ankara

SURAT

Sarhoş, gece yarısı bindiği taksinin şoförüne:

— Çek, dedi, istasyona...

— Burası istasyon efendim.

Sarhoş, cebinden çıkardığı 500 lirayı şoföre uzattı:

— Ama, bir dahaki sefere bu kadar hızlı gitme!

CUMHUR ALTINTAŞ/
Ehringshausen-Batı Almanya

SUÇ KİMİN?

Ahmet, Ali'ye bağırıyordu:

"Zaten sana kalemi verende suç şu kalemimin haline bak!"

Ali ise hiç durumunu bozmadan:

"İyi öyleyse, suç sende ise bana niye bağırıyorsun?"

DİLEK AYDOĞDU/
Dikmen-Ankara

HANGİ GÖL?

Bir gün Ahmet'e öğretmeni soru soracakmış. Ahmet, "Öğretmenim, çok sıkıştım" demiş. Öğretmen de, "Soruyu sorayım, cevaplandırır öyle gidersin" demiş ve sormuş:

"Ahmet, Türkiye'de kaç tane göl vardır?"

Ahmet:

"Üç tane."

"Sayar mısın evladım?"

Ahmet saymış:

"Van Gölü, Tuz Gölü, işte taştı Ahmet'in gölü..."

ALİ KOSAOĞLU/
Kasımpaşa-İstanbul

MEKTUP ARKADAŞI

Genel Konularda

ÖZGÜR KOÇAK (12)
1717. Sok. No: 165 Kat: 4 D/1
Karşıyaka-İZMİR

BİRSEL AYDIN (14)
Gömlekçi Mehmet Bahçekapılı Eliyle Maçka-TRABZON

FATMA TİLEV (10)
Haupt Str. 4
6909 Walldorf
BATI ALMANYA

SALİHA KUTBAY (15)
Kızılay Evleri Bozkurt Mah. Gökçe Geçidi No: 3
İpsala-EDİRNE

FİGEN ÖZDEMİR (15)
Kapucu Mah. Zincirli Sok. No: 15
İpsala-EDİRNE

NALAN US (15)
Kapucu Mah. No: 217
İpsala-EDİRNE

ÖMÜR ÇAKIRCALI (15)
Kızılay Evleri Bozkurt Mah. Hürriyet Cad. No: 51
İpsala-EDİRNE

SEVİL KÖKEN (15)
Saraçilyaz Mah. Hamam Sok. No: 16
İpsala-EDİRNE

CANAN SUREKLİ (13)
213. Sok. No: 39
Çakmak Apt. D/3
Hatay-İZMİR

SELDA DOĞAN (14)
Şirintepe Mah. 34. Sok. No: 28
Mamak-ANKARA

GÜLTEKİN ERDAL (15)
Yeşilırmak Mah. Bağdat Cad. No: 17-A
Taşova-AMASYA

SAADET AYKAR (14)
Orta Mah. No: 27
Güney-DENİZLİ

FATMA GÜLER (15)
Çalkaya Kasabası - Pınarbaşı Mah.
ANTALYA

ABDULLAH ÇADIRGI (16)
Volhelmer Str 123
4720 Beckum
BATI ALMANYA

SABRİ ELMAS (16)
12/1 Sok. No: 9 D/2
Cihan Apt.
Üçkuyular-İZMİR

SEMRA KÖYBAŞI (13)
SEVDA KÖYBAŞI (12)
SONGÜL KÖYBAŞI (10)
İsmetpaşa Mah. Okul Sok. No: 8
Erbaa-TOKAT

MUSTAFA AKDEMİR (16)
Bahsi Mah. 19 Mayıs Sok. No: 1/A
Ladik-SAMSUN

HASAN AYYILDIZ (16)
Ömercikler Mah. Çakmak Sok. No: 1
Akyazı-SAKARYA

MURAT KEMAL İZMİRLİ (12)
Tekel Memurluğu
Ayancık-SİNOP

AYHAN POLAT (14)
Kurtuluş Mah. Şenbağlar Sok. No: 16
KAYSERİ

KEMAL ÜDER (12)
Velidi Karabaş Mah. Asmalı Aktar Sok.
Savaş Apt. No: 27 D. 10
Şehremini - İSTANBUL

ESRA GÜMRÜKÇÜOĞLU (12)
Pazarkapı Mah.
Mehmetçik Sok. No: 11/4
TRABZON

TOLGA KARAN (13)
Kayabaşı Yalçınkaya Mah.
Ceylan Sok. No: 26
Ulucanlar - ANKARA

BETÜL UĞURDOĞAN (9)
Karayolları Cad. Bahriyeli Sok. Şebnem Apt. No: 4/8
Küçükyalı - İSTANBUL

YAVUZ EKİNCİ (15)
Cumhuriyet Mah.
Nilüfer Sok. No: 7
Banaz - UŞAK

AYŞEN AVCI (15)
HAKAN AVCI (13)
Yunus 2. İstasyon Cad. No: 3
Kartal - İSTANBUL

MANZARA — SEVİM YILMAZ/Kayseri

Pul ve Kartpostal Konularında

SERHAN TOPEL (16)
542 Sok. No: 68/A
Eşrefpaşa - İZMİR

UTKU MORAL (13)
P.K. 41
Aliağa - İZMİR

CANAN YILMAZ (14)
MEHMET ÇİNİ (15)
1784 Sok. 37/9
Karşıyaka - İZMİR

Yanıtlar

GENEL BİLGİ TESTLERİ
1/B, 2/C, 3/D, 4/A, 5/A, 6/B, 7/B, 8/C, 9/C, 10/B, 11/D, 12/B, 13/D, 14/C.

DENEKTAŞI
1. Kinin, 2. Şirden, 3. Yeniçağ, 4. İzmir Körfezi, 5. Et ve Balık Kurumu, 6. Barfiks, 7. Anestezi, 8. Aktris, 9. Dizanteri, 10. Mariyana Çukuru.

Bulmaca Çözümleri

KARE BULMACA
SOLDAN SAĞA: 1- Yelken, duy, 2- ün, erek, la, 3- adi, abus, 4- minimini, 5- ebe, eşelek, 6- imik, peş, 7- ibik, yemek, 8- Pi, iye, eko, 9- eki, elek, 10- melez, at.
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Yüzme, ipek, 2- er., ibibik, 3- anemi, im, 4- kedi, iki, 5- erimek, yel, 6- ne, iş, yele, 7- kanepe, ez, 8- bilemek, 9- ulu, eşek, 10- yasak, kort.

SAKLI OLAN NE?
İki noktalı bölümleri karartırsanız ortaya bir keçi başı çıkacak.

BİR BENZERİ
Birinci sıranın ikincisiyle, ikinci sıranın beşincisi aynı değil mi? Diğerleri değişik.

ÖRDEK YAVRULARI
4 ve 7 No.lu ördek yavruları tıpatıp aynı.

KUŞ BAŞI
A. Sülün, uygun baş No. 4, B. Baykuş, uygun baş No. 2.

AMAN AVCI
Kuşkusuz iki avcıya görünmeden kaplumbağa ile tavşanı buluşturdunuz değil mi?

Liman Meydanı'nda Vasco de Gama heykeli

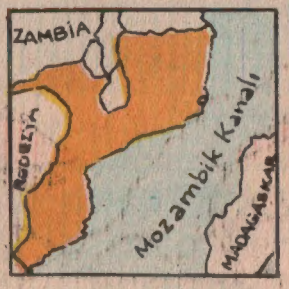

MOZAMBİK

Bir yerli köyü

MOZAMBİK, Afrika'nın güneydoğusunda, Madagaskar adasının batısında yer alan bir halk cumhuriyetidir. Kuzeyde Tanzanya ve Malawi, batıda Zambiya ve Zimbabwe, güneybatıda Güney Afrika Cumhuriyeti ve güneyde de Swaziland ile sınırlıdır. Güney bölümleri Güney Afrika, kuzey bölümleri ise Doğu Afrika özellikleri gösterir. En önemli bölümü, uzunluğu 2000 km'ye erişen Hint Okyanusu kıyısındadır. Burada Avrupalıların, Hinduların ve Çinlilerin ekim alanları vardır. Yerli siyah derili halk, işçi olarak çalıştırılır, şekerkamışı, tütün, pirinç, hindistancevizi üretilir. Yerlilerin küçük işletmeleri, ancak kendi ihtiyaçlarını karşılar.

En eski liman kenti olan Mozambik, 1508'de kurulmuş, kentin adı, sonradan bütün ülkeye verilmiştir. Liman, başlangıçta Hindistan'a giden gemilerin barınağı ve uğrağı idi. Buradan Rodezya'ya kadar bir demiryolu da döşenmişti. Böylece Katanga ile Beira'nın madenlerinden bir bölümü buradan Avrupa'ya gönderilebiliyordu. Bir başka yol da Nyassa gölüne uzanır.

Başkent Maputo, ülkenin güney ucundadır. Burası çok önemli bir limandır. Mozambik'in öbür önemli kentleri Nampula ve Beira'dır. Dış ülkelere şeker, pamuk, maden, kereste satımı yapılır.

XI. - XV. yüzyıllar arasında Mozambik kıyılarında birtakım ticari şehir-devletleri kurulmuştu. Ünlü gezgin denizci Vasco da Gama 1498 yılında ilk kez olarak Mozambik'e gitmişti. Daha sonra, ülke, Portekizlilerin bir sömürgesi haline gelmiştir.

Avrupalıların başlattıkları demiryolu ağıyla ekonomide hızlı bir gelişme olmuştur. Mozambik halkı bağımsızlığını kazanmak için Portekiz kuvvetleriyle savaşa girdi. 25 Eylül 1964, ülkede kurtuluş savaşının başlangıç tarihi olarak kutlanır.

YÜZÖLÇÜMÜ:	778.009 km²
NÜFUSU:	12.130.000
BAŞKENTİ:	Maputo
DİLİ:	Portekizce, Bantuca
DİNİ:	Animizm, Hıristiyanlık
PARASI:	Esküdo

Mini Poster Takvim

Uçan Kaz

TELEVİZYONDA şu sıralarda en çok ilgi gören dizilerden biri de "Uçan Kaz"... Pazar günleri öğleden sonra bu diziyi kaçırmamak için ekran başına geçen okurlarımızın sayısının hiç de az olmadığını gelen mektuplardan anlıyoruz.

"Uçan Kaz" bir Japon yapımı... Daha önce birçok çocuk klasiğini televizyon ve sinema için çizgi-film olarak hazırlayan Japonlar, bu diziyi de dünyanın belli başlı ülkelerine sattılar. "Uçan Kaz" ülkemizde olduğu gibi, öteki ülkelerde de büyük ilgi gördü.

SELMA Lagerlöf, İsveçli bir yazardır. Çocuklar için kitap yazar. Yapıtları, birçok dile çevrilmiş, çeşitli baskılar yapmıştır.

"Uçan Kaz", bu yazarın en ünlü romanıdır işte.. Asıl adı "Nils Holgerrsson'un Kaz Sırtında Yolculuğu"dur. Küçük Nils'in serüvenlerini anlatan bu yapıt, çocuk klasikleri arasında yer almıştır.

Dilerseniz, kısaca Lagerlöf'ün hayatını anlattıktan sonra sizi "Mini Poster/Takvim"inizle başbaşa bırakalım.

Selma Lagerlöf, 1858'de doğdu. 1891'de yayımlanan "Gösta Berling" adlı dev yapıtıyla üne kavuştu. 1907'de "Uçan Kaz"ı bitirdi. İki yıl sonra da, dünyanın en büyük edebiyat ödülü sayılan Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı. 1940'da öldüğü zaman, arkasında geniş bir okur kitlesi bırakıyordu.

AĞUSTOS 1985
PAZARTESİ SALI ÇARŞAMBA PERŞEMBE CUMA CUMARTESİ PAZAR
1 2 3 4
5 6 7 8 9 10 11
12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25
26 27 28 29 30 31

ELİF
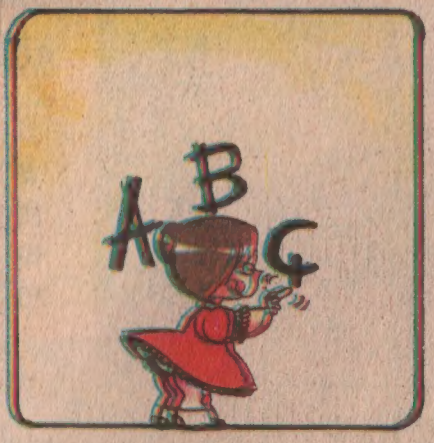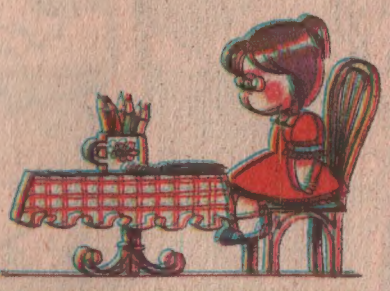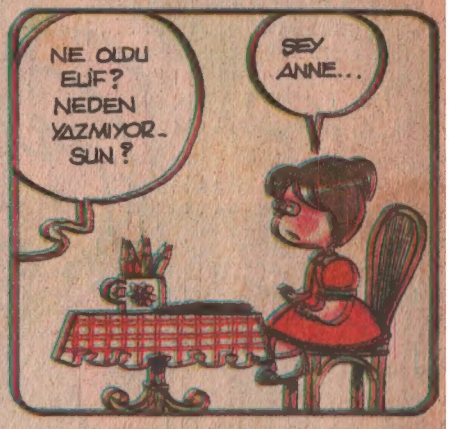
melike SÖNMEZ
ismail GÜLGEÇ